

Anton de Kom Universiteit van Suriname

Bibliotheek

APPROVAL

NAAM: *Graanoogst Cindy*

verleent aan de AdeKUS kosteloos de niet-exclusieve toestemming om haar/~~zijn~~ afstudeerscriptie via de catalogus full-text beschikbaar te stellen aan gebruikers binnen en buiten de AdeKUS.

Plaats en datum, .. *Paramaribo, 11 juni* .. *mei 2019* ..

Handtekening... *Graanoogst*

ANTON DE KOM UNIVERSITEIT VAN SURINAME
FACULTEIT DER MAATSCHAPPIJWETENSCHAPPEN

Regional Labourmarket Information System

Thesis ter verkrijging van de graad van Bachelor of Science in de Economie

Studierichting: Economie

Naam: Cindy Graanoogst

Begeleider: drs. Z. Leysner – Lenting

Paramaribo, mei 2019

Voorwoord

De bacheloropleiding Economie aan de Anton de Kom Universiteit van Suriname, Faculteit der Maatschappijwetenschappen, vereist ter afronding van de studie een afstudeerthesis. Het doel van deze thesis is om aan de hand van de getoetste literatuur een onderzoek te doen dat in de praktijk gebracht kan worden.

Mijn dank gaat allereerst uit naar de Heer daarboven, die mij de kracht heeft gegeven elke dag weer op te kunnen staan en mijn inzicht wat het onderwerp, Regional Labourmarket Information System, betreft steeds te vergroten.

Vervolgens gaat mijn dank uit aan mijn ouders, die mij ondanks alles, hebben ondersteund en gemotiveerd om niet op te geven. Ook een speciale dank aan mijn begeleider, drs. Z. Leysner-Lenting en medebeoordelaar, drs. N. Esajas-Frierson, die bereid zijn geweest mij geduldig te begeleiden door dit heel proces evenals mijn richtingscoördinator, drs. R. Dwarka. Voor de rest bedank ik eenieder die mij op welke wijze dan ook tot extra steun is geweest.

Graanoogst, Cindy C.

Paramaribo, mei 2019

Lijst van gebruikte afkortingen

ABS	: Algemeen Bureau voor de Statistiek in Suriname
AVVS	: Algemeen Verbond van Vakbewegingen in Suriname
BBP	: Bruto Binnenlands Product
C-47	: Centrale-47
CARICOM	: Caribbean Community (Caribische Gemeenschap)
CLO	: De Centrale van Landsdienaren Organisaties
COL	: De Confederatie van Organisaties voor Landsdienaren
CSME	: CARICOM Single Market and Economy
FAL	: De Federatie van Agrariërs en Landbouwers
ICLS	: International Conference of Labour Statisticians
ILO	: International Labour Organization
ISCO	: International Standard Classification of Occupations
ISIC	: International Standard Industrial Classification of All Economic Activities
GLO	: Gewoon Lager Onderwijs
HBO	: Hoger Beroeps Onderwijs
LBGO	: Lager Beroepsgericht Onderwijs
MICS	: Multi Indicators Cluster Survey
MULO	: Meer Uitgebreid Lager Onderwijs
OSAV	: De Organisatie van Samenwerkende Autonome Vakbonden
PWO	: Progressieve Werknemers Organisatie

RLMIS : Regional Labourmarket Information System

SAO : De Stichting Arbeidsmobilisatie en Ontwikkeling

SHTTC : De Stichting Suriname Hospitality and Tourism Training Centre

SIVIS : Stichting Scholings Instituut voor de Vakbeweging in Suriname

SPWE : De Stichting Productieve Werkeenheden

TANA : Towards a New Alternative

UNDP : United Nations Development Programme

UNESCO : United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

UNEP : United Nations Environmental Program

VOJ : Voortgezet Onderwijs op Junioren niveau

VOS : Voortgezet Onderwijs op Senioren niveau

Lijst van tabellen

Tabel 1: Een weergave van enkele indicatoren omtrent de arbeidsmarkt in de landen Barbados, Jamaica en Trinidad & Tobago, 2017

Tabel 2: De totale werkzame bevolking in de gezinshuishoudens in de districten Paramaribo en Wanica naar status in de hoofdactiviteit in het jaar 2016

Tabel 3: Een weergave van revisie 4 en een summiere omschrijving per sector

Tabel 4: De totale werkzame bevolking in de gezinshuishoudens in de districten Paramaribo en Wanica naar industriële sector in de hoofdactiviteit in het jaar 2016

Tabel 5: De totale werkzame bevolking in de gezinshuishoudens in de districten Paramaribo en Wanica naar beroepsgroep in het jaar 2016

Tabel 6: De totale werkzame bevolking in de gezinshuishoudens in de districten Paramaribo en Wanica naar het aantal werkuren per week in het jaar 2016

Tabel 7: Het totaal aantal bedrijfsongevallen in Suriname naar de internationale standaard industriële classificatie van alle economische activiteiten (ISIC) in het jaar 2016

Tabel 8: Het totaal aantal geregistreerden door de Dienst der Arbeidsbemiddeling te Paramaribo en Nickerie naar beroepsgroep en geslacht over het jaar 2016

Tabel 9: Het totaal aantal geplaatsten door de Dienst der Arbeidsbemiddeling te Paramaribo en Nickerie naar opleidingsniveau en geslacht over het jaar 2016

Tabel 10: Het aantal personen betrokken bij aangevraagde certificaten naar resultaat, land van herkomst en geslacht in 2016

Tabel 11: Het aantal personen betrokken bij aangevraagde certificaten naar leeftijdsgroep, land van herkomst en geslacht in 2016

Tabel 12: Het aantal personen betrokken bij aangevraagde certificaten naar kwalificatie, land van herkomst en geslacht in 2016

Tabel 13: Het aantal personen betrokken bij aangevraagde certificaten naar resultaat, land van herkomst en geslacht in 2017

Tabel 14: Het aantal personen betrokken bij geverifieerde certificaten naar leeftijdsgroep, land van herkomst en geslacht in 2016

Tabel 15: Het aantal personen betrokken bij geverifieerde certificaten naar kwalificatie, land van herkomst en geslacht in 2016

Tabel 16: Het aantal personen betrokken bij geverifieerde certificaten naar kwalificatie, land van herkomst en geslacht in 2017

Tabel 17: De totale niet-institutionele populatie van 15 jaar en ouder, in de districten Paramaribo en Wanica naar opleidingsniveau, in het jaar 2016

Samenvatting

De Caribbean Community (CARICOM) wil in samenwerking met de International Labour Organization (ILO) een arbeidsmarktinformatiesysteem opzetten, dat het Regional Labourmarket Information System (RLMIS) zal gaan heten. Dit systeem zal toegang bieden tot data over de arbeidsmarkt van alle lidlanden van de CARICOM. De CARICOM heeft in dit kader 34 indicatoren, waarvan alle lidlanden over de data moeten beschikken. In dit onderzoek is nagegaan of Suriname al data heeft van alle 34 indicatoren voor het systeem. Verder is uit het onderzoek gebleken dat van de 34 indicatoren, al van 22 de data beschikbaar zijn en van de overige 12 zijn de data nog niet beschikbaar. De probleemstelling van dit onderzoek luidt als volgt:

“Welke data is er nodig om de twaalf ontbrekende indicatoren van het Regional Labourmarket Information System uit te kunnen rekenen?”

Om antwoord te kunnen geven op de probleemstelling is er gebruik gemaakt van de website van het ILO en de website van de CARICOM. Ook is er gebruik gemaakt van data van het Ministerie van Arbeid en het Algemeen Bureau voor de Statistiek in Suriname (ABS). De 22 indicatoren waarover er al data beschikbaar zijn, zijn zelf berekend door middel van formules, die te vinden zijn op het internet. Bij het uitrekenen is er tevens gebruik gemaakt van data van het ABS en het Ministerie van Arbeid. De uitkomst van de indicatoren die zijn berekend met data van het ABS zijn vervolgens met de cijfers van het ABS vergeleken voor verificatie hiervan. Het gaat in deze om de indicatoren 1 tot en met 11 aangegeven in hoofdstuk 2. Van de 12 indicatoren waarover er nog geen data beschikbaar zijn, zijn de data zelf verzameld bij de desbetreffende instanties die zich bezighouden met die bepaalde indicator. Bij indicatoren die niet zijn verbonden aan instanties, met name de informal employment rate en de work poverty rate, is er gebruik gemaakt van een eerder gedaan onderzoek om schattingen over deze indicatoren te kunnen doen.

Ook is er in dit onderzoek gekeken naar de ervaringen van de landen Barbados, Jamaica en Trinidad & Tobago met betrekking tot een arbeidsmarktinformatiesysteem.

Geconcludeerd mag worden dat niet alle 12 ontbrekende indicatoren kunnen worden uitgerekend, aangezien de metingen nog niet in Suriname worden gedaan. Ook zijn bepaalde instanties heel confidentieel wat betreft het verstrekken van hun data aan derden. De data van onder andere de vakverenigingen worden gewoon niet bijgehouden. Dus, er is nog geen 100% aan arbeidsmarkt-informatie van Suriname gereed voor het RLMIS.

Inhoudsopgave

	Pagina
Voorwoord	
Lijst van gebruikte afkortingen	
Lijst van tabellen	
Samenvatting	
Inleiding	8
1 Theoretische beschouwing	10
1.1 De arbeidsmarkt (algemeen)	10
1.2 Wat wordt verstaan onder een arbeidsmarktinformatiesysteem?	10
1.3 Het ontstaan van het Regional Labourmarket Information System	11
1.4 De rol van het Regional Labourmarket Information System	13
1.5 Studies met betrekking tot een arbeidsmarktinformatiesysteem	14
2 Regional Labourmarket Information System (RLMIS)	17
3 Uitrekenen van de 12 indicatoren voor het RLMIS	41
Conclusies	53
Aanbevelingen	55
Geraadpleegde bronnen	56
Bijlagen	
1: Doelstellingen van een arbeidsmarktinformatiesysteem	
2: Enkele effecten dat dit systeem met zich mee kan brengen voor een land	
3: De 15 lidlanden van de CARICOM	
4: De 10 overeengekomen categorieën van werknemers, die het recht hebben vrij in de CARICOM te bewegen en te werken	
5: Voordelen van het RLIMS	
6: Kernfuncties van de LMIU in Trinidad & Tobago	
7: Kernuitgangen van de LMIU in Trinidad & Tobago	
8: Het aantal vreemdelingen naar nationaliteit en resultaat over het jaar 2016	
9: De aangesloten vakbonden van de vakverenigingen C-47, FAL en PWO	
10: De geregistreerde werkonderbrekingen over het jaar 2018	

Inleiding

Het is van belang dat de verschillende stakeholders van de arbeidsmarkt (in het bijzonder het bedrijfsleven, potentiële investeerders, overheid, vakbeweging, opleidingsinstituten, werkzame personen, werkzoekenden, onderzoeksinstituten en studenten) op een doelmatige manier tijdig over betrouwbare informatie kunnen beschikken over verschillende arbeid gerelateerde onderwerpen (http://www.dna.sr/media/201389/SB_2016_no._167.pdf). Tegen deze achtergrond wil de CARICOM in samenwerking met de International Labour Organization (ILO) een arbeidsmarkt-informatiesysteem (Regional Labourmarket Information System) opzetten, dat toegang zal bieden tot kwalitatieve en kwantitatieve arbeidsmarkt gerelateerde data van alle lidlanden van de CARICOM. Dit systeem zal ervoor zorgen dat er meer informatie over de arbeidsmarkt vrijkomt zodat er beleid hierover gevoerd kan worden. Van dit systeem zullen gebruikers en informatieverschaffers van arbeidsmarktinformatie profiteren (<https://www.ilo.org/public//english/-region/ampro/cinterfor/dbase/clmis.htm>).

De software die gebruikt zal worden staat bekend als het “.stat” software (<http://www.gov.sr/ministerie-van-arbeid/actueel/caricom-missies-ihkv-de-opzet-van-een-caribbean-labormarket-information-system-clmis.aspx>). De CARICOM heeft in dit kader 34 indicatoren, waarvan alle lidlanden informatie dienen te hebben. Het Algemeen Bureau voor de Statistiek in Suriname (ABS) is verantwoordelijk voor het plaatsen van de data in het systeem. Suriname heeft van de 34 indicatoren, al informatie over 22 indicatoren ter beschikking en van 12 indicatoren nog niet (interview, May 2, 2018). Naar aanleiding hiervan wordt er in deze thesis een onderzoek gedaan naar informatie die nodig is om de 12 indicatoren uit te kunnen rekenen.

Aan de hand van het bovenstaande is de probleemstelling geformuleerd, die als volgt luidt: ***‘‘Welke data is er nodig om de twaalf ontbrekende indicatoren van het Regional Labourmarket Information System uit te kunnen rekenen?’’***

De probleemstelling wordt uitgewerkt aan de hand van de volgende subvragen:

1. Wat houdt een arbeidsmarkt-informatiesysteem in?
2. Welke zijn de 34 indicatoren van het regionaal arbeidsmarkt-informatiesysteem?
3. Hoe is men aan de beschikbare informatie van de indicatoren gekomen?

4. Welke definities en formules worden er gebruikt ten aanzien van de berekening van de indicatoren voor het regionaal arbeidsmarktinformatiesysteem?
5. Wat is de berekeningswijze van de 12 ontbrekende indicatoren?

Doelen van deze thesis

Allereerst dient deze thesis ter verkrijging van de graad ‘Bachelor of Science in de Economie’. Ten tweede is het van belang voor het Ministerie van Arbeid voor het maken van beleid.

Maatschappelijke relevantie

Deze thesis kan als naslagwerk dienen voor het Ministerie van Arbeid bij het plaatsen van de ontbrekende informatie in het regionaal arbeidsmarktinformatiesysteem. Bedrijven kunnen aan de hand van de informatie van de indicatoren inspelen op de arbeidsmarktsituatie. Ook kan het onderzoek van belang zijn voor studenten en wetenschappers die verder onderzoek willen doen naar de indicatoren op de arbeidsmarkt.

Methodologie

Deze thesis is gebaseerd op:

1. Een literatuurstudie, waarmee de theoretische richtlijnen worden belicht, welke nodig zijn om meer inzicht te krijgen in een arbeidsmarktinformatiesysteem en de hieraan arbeid gerelateerde indicatoren.
2. Een empirisch onderzoek dat plaatsvond middels het afnemen van interviews en het gebruik van de data van het Ministerie van Arbeid en het Algemeen Bureau voor de Statistiek in Suriname.

Opbouw van deze thesis

In hoofdstuk 1 worden de theoretische grondslagen van het arbeidsmarktinformatiesysteem belicht. In hoofdstuk 2 wordt er aandacht besteed aan de indicatoren van het arbeidsmarktinformatiesysteem.

In hoofdstuk 3 worden de 12 indicatoren voor het systeem berekend.

Ten slotte komen de conclusies en aanbevelingen aan de orde.

1 Theoretische beschouwing

1.1 De arbeidsmarkt (algemeen)

Arbeid is een productiefactor die een heel belangrijke plaats inneemt binnen de economie. Economisch gezien is er pas sprake van arbeid als een activiteit beroepsmatig wordt verricht, waarbij er tegenover de geleverde dienst een geldbedrag als beloning staat (Zwegers, 2004). Het belang van arbeid is vanwege het feit dat er bij afwezigheid van deze factor geen productie van goederen en levering van diensten mogelijk is (https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---americas/---ro-lima/---sro-port_of_spain/documents/meetingdocument/wcms_306329.pdf).

Individen bieden productieve diensten aan en omgekeerd wordt er door arbeidsorganisaties (particuliere bedrijven, instellingen en overheidsinstanties) naar deze diensten gevraagd. Het geheel van vraag naar arbeid en aanbod van arbeid wordt de arbeidsmarkt genoemd (Zwegers, 2004). Op de arbeidsmarkt zijn er vragers en aanbieders. De vragers van arbeid zijn de werkgevers, die voor de productie in hun bedrijven arbeidskrachten nodig hebben (Hamers, 2013). Individuele personen zorgen samen voor het totale aanbod van arbeid (Berghuis, 2008).

De beroepsbevolking of het arbeidsaanbod bestaat uit drie groepen mensen (van Genderen, Fluit, Stefels, Steverink, Witte, de Wolff & Zuidema, 2002):

1. De mensen in loondienst.
2. De werklozen die een baan zoeken.
3. De zelfstandigen (deze gebruiken hun eigen arbeid die ze in hun eigen bedrijf aanbieden).

1.2 Wat wordt verstaan onder een arbeidsmarktinformatiesysteem?

Informatie is kennis over een bepaald onderwerp, kwestie, gebeurtenis of proces (Mahesh Maurya & Naitik Shah, 2014). Informatie kan uit verschillende bronnen worden verkregen. Alle informatie over de arbeidsmarkt, dus inclusief van de vraag- en de aanbodzijde, staat bekend als arbeidsmarktinformatie (Boekema, 2000).

Onder informatiesystemen verstaan we systemen die bedoeld zijn om mensen binnen organisaties informatie te verschaffen, zodat zij activiteiten kunnen plannen, uitvoeren en controleren (Bemelmans, 1988).

Een arbeidsmarktinformatiesysteem is een netwerk van instellingen, personen en informatie met wederzijds erkende rollen, overeenkomsten en functies met betrekking tot de productie, opslag, verspreiding en gebruik van arbeidsmarkt gerelateerde informatie en resultaten om het potentieel voor relevant en toepasselijk beleid en de formulering en uitvoering van het programma te maximaliseren (20th ICLS, 2018).

Het belangrijkste doel van een arbeidsmarktinformatie systeem (dus ook van het Regional Labourmarket Information System) is het verzamelen, analyseren en verspreiden van arbeidsmarktinformatie voor beleidsmakers en andere belanghebbenden waaronder bedrijven en instellingen, zodat er hierover beleid gevoerd kan worden (<https://www.ilo.org/global/topics/dw4sd/themes/lm-info-systems/lang--en/index.htm>). Ook is dit systeem gericht op tal van andere doelen (zie bijlage 1). Verder kan de opzet van een arbeidsmarktinformatiesysteem heel wat effecten hebben voor een land (zie bijlage 2).

1.3 Het ontstaan van het Regional Labourmarket Information System

De CARICOM werd opgericht bij het Verdrag van Chaguaramas te Chaguaramas, Trinidad. Dit verdrag werd ondertekend op 4 juli 1973 door Barbados, Guyana, Jamaica en Trinidad & Tobago en trad pas in werking op 1 augustus 1973. Suriname werd op 4 juli 1995 lid van de CARICOM. De CARICOM bestaat uit 15 lidlanden (zie bijlage 3).

In 1989, tijdens hun tiende conferentie in Grand Anse, Grenada, maakte de regeringsleiders van de CARICOM bekend dat zij voornemens hadden om het integratieproces te verdiepen en de CARICOM in al haar dimensies te versterken (<http://www.csmeonline.org/news/about-the-csme>). Het instellen van een Interne Markt en Economie was een van de aspecten waaraan er gewerkt zou worden om dit te kunnen bereiken. In 1992 werden noodzakelijke technische werkzaamheden en het concept van de CARICOM Single Market and Economy (CSME) afgerond en aan de regeringsleiders voorgelegd. De CSME is ontworpen als een instrument voor het faciliteren van de economische ontwikkeling van de lidstaten, waarbinnen mensen, goederen, diensten en kapitaal vrij kunnen bewegen (<http://www.csmeonline.org/news/about-the-csme>).

Met ingang van 2016 zijn er 10 categorieën van werknemers overeengekomen die staatsburgers van de CARICOM zijn en die het recht hebben vrij in de CARICOM te bewegen en te werken (zie bijlage 4).

Het beleid van vrij verkeer van vaardigheden en arbeid zegt dat elke CARICOM-staatsburger die behoort tot één van de 10 goedgekeurde categorieën van vaardigheden, het recht heeft om in elk CARICOM-lidstaat werk te zoeken of een betaalde baan in het Caribisch gebied aan te gaan, hetzij als loontrekkende of als niet-loontrekkende, zonder dat er een werkvergunning verkregen moet worden in de lidstaat waar hij/zij wenst te werken. Er moet wel een CARICOM-Certificaat van erkenning van vaardighedenkwalificatie (CARICOM-bekwaamheidscertificaat) worden aangevraagd bij de bevoegde autoriteit in een CARICOM-land dat deelneemt aan de CSME (Interne Markt en Economie: Vrij verkeer – Reizen en Werken, The CARICOM Secretariat, 2017). In de meeste lidstaten is de bevoegde autoriteit een ministerie die verantwoordelijk is voor de implementatie van het beleid inzake vrij verkeer van vaardigheden. Elk lidstaat die deelneemt aan de CSME, bepaalt zelf welk ministerie hiermee wordt belast. In Suriname is de bevoegde autoriteit het Ministerie van Arbeid (Interne Markt en Economie: Vrij verkeer – Reizen en Werken, The CARICOM Secretariat, 2017). Het vrij bewegen binnen de CSME geldt alleen voor de landen die het regime vrij verkeer hebben ondertekend. Het gaat bij deze om de landen Antigua & Barbuda, Barbados, Belize, Dominica, Grenada, Guyana, Jamaica, St. Kitts & Nevis, Saint Lucia, St. Vincent & The Grenadines, Suriname en Trinidad & Tobago (Interne Markt en Economie: Vrij verkeer – Reizen en Werken, The CARICOM Secretariat, 2017).

Om de invloeden van de migratie binnen de deelnemende staten van de CSME beter te monitoren en te evalueren was het volgens de CARICOM nodig een arbeidsmarktinformatiesysteem op te zetten, het Caribbean Labourmarket Information System (2013). In 2015 heeft de ILO dit systeem overgenomen en is de naam veranderd naar Regional Labourmarket Information System. Het Ministerie van Arbeid gebruikt voor dit systeem de afkorting RLMIS. Dit systeem zal ervoor zorgen dat er arbeidsmarktinformatie van alle lidlanden van de CARICOM wordt verschaft, zodat er door de lidlanden vergelijkingen kunnen worden gemaakt ten aanzien van hun arbeidsmarkt (Ministerie van Arbeid). Ook zal dit systeem ter ondersteuning zijn voor het opbouwen en verbeteren van de capaciteit voor de productie en gebruik van arbeidsmarktinformatie in landen van het Caribisch gebied (<https://www.ilo.org/public//english/region/ampro/cinterfor/dbase/clmis.htm>). Als dit project succesvol wordt uitgevoerd zullen landen in een betere positie zijn om meer betrouwbare en tijdige arbeidsmarktinformatie te genereren voor gebruik op nationaal, regionaal en internationaal niveau. Met de opzet van een arbeidsmarktinformatiesysteem wil men ook komen tot een beter beheer van het vrij verkeer van de vaardigheden (skills) binnen de CSME (<http://www.gov.sr/ministerie-van-arbeid/actueel/caricom-missies-ihkv-de-opzet-van-een-caribbean-labourmarket-information-system-clmis.aspx>). Ook zal dit bijdragen tot een effectiever

arbeidsmarktbeleid in het Caribisch gebied dat zal gaan inspelen op de nieuwe uitdagingen die integratie en globalisering met zich meebrengen (<https://www.ilo.org/public//english/region/ampro/cinterfor/dbase/clmis.htm>).

1.4 De rol van het Regional Labourmarket Information System

Rol volgens de ILO

Arbeidsmarktinformatie is van belang om de uitdagingen in de toekomst te analyseren en om beleid te ontwerpen en de werking ervan te monitoren. Volgens de ILO zal het Regional Labourmarket Information System (RLMIS) bijdragen aan het beschikbaar stellen van meer en betere arbeidsmarktinformatie voor beleidsvorming op alle niveaus (<https://www.ilo.org/public//english/region/ampro/cinterfor/dbase/clmis.htm>).

Op institutioneel niveau zal de RLMIS technische assistentie bieden voor het genereren van statistieken over formele sectorale werkgelegenheid. Op nationaal niveau zal technische bijstand en onderzoek worden verleend om landen te helpen om hun wetgevingsstructuur te verbeteren of op te zetten voor arbeidsmarktinformatie, om duurzaamheid van activiteiten te vergroten. Op regionaal niveau zal de RLMIS rechtstreeks ten goede komen aan het proces van regionale integratie, want het RLMIS zal een concept van de classificatie van beroepen in het Caribisch gebied weergeven.

Rol volgens de CSME

Met de komst van het RLMIS kan onder andere het vrij verkeer van werknemers binnen de CSME beter worden geëvalueerd en kan het CSME kwesties aanpakken zoals (<https://www.ilo.org/public//english/region/ampro/cinterfor/dbase/clmis.htm>):

1. De uitdaging om de productiviteit en het concurrentievermogen te verhogen.
2. Monitoring van arbeidslonen en arbeidskosten.
3. Verschuivingen in werkgelegenheid.
4. Werkloosheid en gebrek aan werkgelegenheid.
5. Mobilisatie en ontwikkeling van menselijke hulpbronnen.

Het RLMIS heeft ook voordelen (zie bijlage 5).

1.5 Studies met betrekking tot een arbeidsmarktinformatiesysteem

Er is gekeken naar de landen Barbados, Jamaica en Trinidad & Tobago. Er is voor deze combinatie gekozen, om de bevindingen te bekijken van landen die lid zijn van de CARICOM.

Barbados

Het belang van het arbeidsmarktinformatiesysteem in Barbados is om gebruikers en informatieverschaffers van arbeidsmarktinformatie op de markt te voorzien van relevante, tijdige en nauwkeurige informatie.

Gebruikers van het LMIS in Barbados zijn (http://www.rialnet.org/sites/default/files/P2Barbados_ING.pdf):

1. Werkenden.
2. Beleidsmakers.
3. Wetenschappers.
4. Studenten.
5. Werkzoekenden.
6. Vakverenigingen.
7. Zelfstandigen.

Informatieverschaffers van het LMIS in Barbados zijn (http://www.rialnet.org/sites/default/files/P2Barbados_ING.pdf):

1. Ministerie van Education and Training Institutions.
2. Barbados Investment Development Corporation.
3. Statistisch Instituut van Barbados.
4. Barbados National Productivity Council.
5. Onderzoeksbureaus.
6. Arbeids en migratie afdelingen.

Het Ministerie van Arbeid zorgt voor een gecoördineerde uitstroom van informatie tussen de informatieverschaffers en gebruikers van het LMIS. Het RLMIS project van de CARICOM heeft ervoor gezorgd dat Barbados haar eigen arbeidsmarktinformatiesysteem heeft ontwikkeld. Enige beperkingen waarmee dit systeem te kampen heeft is dat er heel weinig mensen willen participeren

ten aanzien van enquêtes, en ook omdat gebruikers niet bewust zijn van al de arbeidsmarkt-informatie die beschikbaar is (http://www.rialnet.org/sites/default/files/P2Barbados_ING.pdf).

Jamaica

Naast het feit dat Jamaica ook deel uitmaakt van het RLMIS, heeft het ook haar eigen arbeidsmarkt-informatiesysteem. Hier wordt het arbeidsmarkt-informatiesysteem beheerd door het ministerie van Arbeid en Sociale Zekerheid. Dit nationale LMIS is een functie voor het matchen van vacatures en een database met kwalitatieve en kwantitatieve informatie. De informatie wordt verzameld bij een aantal informatieverschaffers van arbeidsmarkt-informatie en verspreid via de website www.lmis.gov.jm, om de toegang te verbeteren. Deze website heeft sinds januari 2014 meer dan 11.960 bezoekers aangetrokken. Deze arbeidsmarkt-informatie is gratis beschikbaar voor de gebruikers van het Jamaicaanse LMIS (https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ed_emp_msu/documents/presentation/wcms_317018.pdf).

Informatieverschaffers van het Jamaicaanse LMIS zijn (https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ed_emp_msu/documents/presentation/wcms_317018.pdf):

1. Ministerie van Arbeid en Sociale Zekerheid.
2. Planning Instituut van Jamaica.
3. Ministerie van Onderwijs.
4. Statistisch Instituut van Jamaica dat informatie biedt over beroepsbevolking, werk en inkomen.

Gebruikers van het Jamaicaanse LMIS zijn (https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ed_emp_msu/documents/presentation/wcms_317018.pdf):

1. Lokale en internationale investeerders.
2. Werkgevers.
3. Arbeidsorganisaties.
4. Overheidsbeleidmakers en planners.
5. Loopbaanbegeleiders.

Trinidad & Tobago

Arbeidsmarktinformatie (LMI) wordt volgens Trinidad & Tobago gedefinieerd als te zijn elke kwantitatieve of kwalitatieve gegeven/informatie over de arbeidsmarkt. De Arbeidsmarktinformatie-eenheid (LMIU) heeft daarom tot doel deze gegevens beschikbaar te stellen door de ontwikkeling van een gemoderniseerd Arbeidsmarktinformatiesysteem (LMIS). Het beoogt ook een reeks gespecialiseerde publicaties te creëren die beleidsplanning ondersteunen en een beter begrip van de dynamiek in de binnenlandse arbeidsmarkt vergemakkelijken (<https://www.molsed.gov.tt/-index.php/education/labour-market-information>).

Het LMIU is de sleutel tot de inzet van het ministerie om het gebruik van informatie- en communicatietechnologieën (ICT) uit te breiden door de implementatie en uitbreiding van het informatiesysteem voor de administratie van de arbeid van Trinidad en Tobago (LAMISTT). Met deze hoge mate van verantwoordelijkheid wordt van het LMIU verwacht dat het op feiten gebaseerde besluitvorming door wetgevers, beleidsmakers, studenten, huidige en potentiële werkgevers en een reeks andere LMI-gebruikers vergemakkelijkt, hetgeen moet leiden tot grotere efficiëntie in de hele economie. De kernfuncties van de LMIU zijn te zien in bijlage 6 en de kernuitgangen van de LMIU in bijlage 7.

In onderstaande tabel zijn enkele indicatoren omtrent de arbeidsmarkt over het jaar 2017 in de bovengenoemde landen weergegeven. (* **deze indicatoren zijn nog niet berekend door de landen**)

Tabel 1: Een weergave van enkele indicatoren omtrent de arbeidsmarkt in de landen Barbados, Jamaica en Trinidad & Tobago, 2017.

Landen/ Indicatoren	Barbados	Jamaica	Trinidad & Tobago
Employment-to-population ratio	59,5%	57,5%	79,4%
Labor Force participation rate	62,25%	65,1%	62,08%
Share of youth not in employment, education or training (NEET) rate	*	*	52,1%
Time-related underemployment rate	*	0,8%	*
Unemployment rate	9,8%	11,7%	4,84%
Youth unemployment rate	28,95%	29,74%	11,35%

Bron: <https://www.ilo.org/ilostatcp/CPDesktop/>, bewerkt

2 Regional Labourmarket Information System (RLMIS)

De CARICOM heeft voor dit systeem 34 indicatoren, waarover de lidlanden informatie dienen te hebben. Aan de hand van de informatie van de 34 indicatoren van alle lidlanden in het systeem, kan er een analyse worden gemaakt van de arbeidsmarkt van elk lidland. Ook kunnen er vergelijkingen gemaakt worden tussen de lidlanden. Suriname heeft al data van 22 indicatoren ter beschikking, die in dit hoofdstuk worden omschreven volgens de definitie van het ILO en vervolgens berekend zullen worden met formules, die staan op de website van het ILO. Er is bij de berekening tevens gebruik gemaakt van data van het ABS en het Ministerie van Arbeid. In hoofdstuk 3 komen de indicatoren waarover Suriname nog geen data ter beschikking heeft aan bod, die vervolgens ook berekend zullen worden.

Ten aanzien van de volgende berekeningen is er gewerkt met data van het jaar 2016.

De cijfers van de indicatoren zijn niet representatief voor geheel Suriname, omdat er met een arbeidspotentiële bevolking op basis van Paramaribo en Wanica is gewerkt. Het ging in 2016 om een aantal van 248.194 mensen. De districten Paramaribo en Wanica dekken naar schatting ongeveer 68% van de Surinaamse bevolking (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016).

1. Labour Force Participation Rate (LFPR)

Hier gaat het om het percentage van de arbeidspotentiële bevolking dat actief is op de arbeidsmarkt. Actief in de zin van te werken of werk te zoeken. Bij deze indicator komt de productiefactor arbeid aan bod, omdat het aantal mensen dat werkt of wil werken wordt gemeten (<http://www.ilo.org/labor> force participation rate). De methode die er is gebruikt voor de informatie is het huishoudonderzoek van het ABS. De formule voor deze indicator is als volgt;

$$\text{LFPR} = \frac{\text{Economisch actieve bevolking}}{\text{Arbeidspotentiële bevolking}} \times 100\%$$

(https://www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_LFPR_EN.pdf)

De economisch actieve bevolking wordt volgens het ABS gedefinieerd als te zijn personen van 15 jaar en ouder maar jonger dan 65 jaar, die werken of actief opzoek zijn naar werk. De economisch actieve bevolking in 2016 telde 148.031 personen (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016).

De arbeidspotentiële bevolking wordt volgens het ABS gedefinieerd als te zijn de totale bevolking van 15 tot en met 64 jaar. De arbeidspotentiële bevolking in 2016 telde 248.194 personen (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016).

De LFPR op basis van Paramaribo en Wanica (2016) = $\frac{148.031}{248.194} \times 100\% = 60\%$

Er kan gezegd worden dat in het jaar 2016 op basis van Paramaribo en Wanica 60% van de arbeidspotentiële bevolking economisch actief was op de arbeidsmarkt door te werken of opzoek te gaan naar werk.

2. Employment-to-population ratio

Hier gaat het om het percentage van de arbeidspotentiële bevolking dat werkzaam is. Een hoge ratio betekent dat een groot deel van de arbeidspotentiële bevolking werkzaam is en een lage ratio betekent dat een groot deel van de arbeidspotentiële bevolking niet betrokken is in markt gerelateerde activiteiten, omdat ze oftewel werkloos zijn of niet in de arbeidspotentiële bevolking zitten. De methode die er is gebruikt voor de informatie is het huishoudonderzoek van het ABS.

De formule voor het uitrekenen van deze ratio is $\frac{\text{Werkenden}}{\text{Arbeidspotentiële bevolking}} \times 100\%$

(https://www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_EPR_EN.pdf)

Het aantal werkenden in 2016 telde 133.663 personen (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016).

De arbeidspotentiële bevolking in 2016 telde 248.194 personen (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016).

De employment-to-population ratio op basis van Paramaribo en Wanica (2016) = $\frac{133.663}{248.194} \times 100\% = 53,9\%$

Er kan gezegd worden dat in het jaar 2016 op basis van Paramaribo en Wanica meer dan de helft van de arbeidspotentiële bevolking werkzaam was.

3. Status in employment

Deze indicator verwijst naar de status die een economisch actieve persoon heeft met betrekking tot zijn of haar baan. Ten aanzien van zijn of haar baan wordt er gekeken naar de arbeidsovereenkomst met andere personen of organisaties. De informatie van deze indicator wordt verzameld via volkstellingen en het huishoudonderzoek, welke gedaan zijn door het ABS.

Er wordt hier aanbevolen dat landen hun procedures voor het verzamelen en verwerken van gegevens zo veel mogelijk ontwerpen, zodat zij schattingen kunnen maken voor de categorieën die van nationaal belang zijn. Er zijn twee hoofdcategorieën, namelijk de werknemers en de zelfstandigen. De werknemers zijn de mensen die werken in dienst van de overheid of een particuliere onderneming en een beloning ontvangen in de vorm van loon, salaris, commissies, tips, stukloon of in natura (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016). De zelfstandigen worden opgesplitst in (Ministerie van Arbeid):

1. Werkgevers.
2. Kleine zelfstandigen.
3. Leden van producentencoöperaties.
4. Bijdragende gezinsarbeiders.

In onderstaande tabel zijn de categorieën, die een economisch actieve persoon als status kan hebben met betrekking tot zijn of haar baan, weergegeven met het aantal per categorie.

Tabel 2: De totale werkzame bevolking in de gezinshuishoudens in de districten Paramaribo en Wanica naar status in de hoofdactiviteit in het jaar 2016

Status in hoofdactiviteit	Totaal
Werkgever/Ondernemer	3223
Kleine zelfstandige	14.242
Onbetaalde gezinswerker in familiebedrijf	1945
Werknemer	114.087
Onbekend	166
Totaal	133.663

Bron: ABS (Huishoudens in Suriname 2014-2016), bewerkt

4. Employment by sector

Dit is gebaseerd op de internationale standaard industriële classificatie van alle economische activiteiten (ISIC), waarbij er naar werkgelegenheid wordt gekeken in de agrarische, productie en dienstverlenende sector. In 2016 is er gewerkt met Revision 4 (ISIC Rev.4).

De informatie van deze indicator wordt verzameld via volkstellingen en het huishoudonderzoek, welke gedaan zijn door het ABS.

In onderstaande tabel is de internationale standaard industriële classificatie van alle economische activiteiten (ISIC), Revision 4 weergegeven.

Tabel 3: Een weergave van revisie 4 en een summier omschrijving per sector

ISIC rev. 4	Sector
A – Landbouw, jacht, bosbouw & visserij	Agrarische sector
B – Mijnbouw	
C – Industrie & Fabricage	Productie sector
D – Elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	
E – Watervoorziening: riolering, afvalbeheer en sanering	
F – Constructie	
G – Groot- & Kleinhandel en markten (Handel)	
I – Accommodatie & voedingsdiensten en gerelateerde zaken	
H – Transport & opslag	
J – Informatie & communicatie	
K – Verzekeringen en andere financiële instellingen	
L – Woon en commerciële diensten en hieraan gerelateerde diensten	
M – Professionele, wetenschappelijke en technische activiteiten	
N – Administratieve en ondersteunende diensten	
O – Overheid (exclusief onderwijs en gezondheidszorg)	
P – Onderwijs	
Q – Gezondheidszorg en sociale activiteiten	
R – Kunst, entertainment en recreatie	
S – Overige diensten	
T – Privé huishoudens met vaste krachten	
U – Activiteiten van extraterritoriale organisaties en rechtspersoonlijkheid	
X – Onbekend	

Bron: ABS (Huishoudens in Suriname 2014-2016), bewerkt

In onderstaande tabel is het aantal werkenden per sector aangegeven. Hierbij is het aantal per sector geïnclassificeerd naar de economische activiteiten van Revision 4 (zie tabel 3 op bladzijde 20 voor de omschrijving van de letters). De bron van het aantal werkenden per sector is het ABS (Huishoudens in Suriname 2014-2016) en de percentages van deze aantallen zijn zelf berekend door het aantal werkenden per sector te delen door het totaal aantal werkenden en daarna te vermenigvuldigen met 100%.

Tabel 4: De totale werkzame bevolking in de gezinshuishoudens in de districten Paramaribo en Wanica naar industriële sector in de hoofdactiviteit in het jaar 2016

Sector		Totaal
Primaire sector		4495
A.	4495	
Secundaire sector		51.272
B	5308	
C + D	8075	
E.	1063	
F.	15.066	
G.	21.760	
Tertiaire sector		75.289
H.	7336	
I.	5513	
J.	2052	
K.	2685	
L.	494	
M.	1769	
N.	5144	
O.	20.834	
P.	9510	
Q.	8440	
R.	2459	
S.	2699	
T.	6320	
U.	34	
Onbekend		2608
Totaal		133.663

Bron: ABS (Huishoudens in Suriname 2014-2016), bewerkt

Hieronder wordt er aan de hand van eigen berekeningen aangegeven wat de grootte van de sectoren zijn.

$$\text{Primaire sector: } \frac{4495}{133.663} \times 100\% = 3,4\%$$

$$\text{Secundaire sector: } \frac{51.272}{133.663} \times 100\% = 38,4\%$$

$$\text{Tertiaire sector: } \frac{75.289}{133.663} \times 100\% = 56,3\%$$

Er kan gezegd worden dat de tertiaire sector de grootste sector is en de primaire sector de kleinste.

5. Employment by occupation

De informatie van deze indicator wordt verzameld via het huishoudonderzoek en volkstellingen, welke gedaan zijn door het ABS. De indicator voor tewerkstelling per beroep classificeert banen in hoofdgroepen, met de groepen gedefinieerd door de gebruikte classificatie van de International Standard Classification of Occupations (ISCO-2008). ISCO-08 organiseert beroepen in een hiërarchische structuur. Onderstaand een weergave van de beroepsgroepen (https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_172572.pdf):

- 1 Leidinggevende beroepen
- 2 Wetenschappelijke beroepen
- 3 Hogere en Middelbare technici en vakspecialisten
- 4 Administratieve beroepen
- 5 Lagere dienstverlenende en commerciële beroepen
- 6 Vakkrachten in landbouw en visserij
- 7 Handwerks- en ambachtslieden
- 8 Bedieners van fabrieksinstallaties en machines en montagemedewerkers
- 9 Elementaire beroepen
- 0 Strijdkrachten

Het cijfer geeft de code aan van de beroepsgroep. Het ABS heeft 0 Krijgsmacht samengevoegd bij 3 Hogere- en Middelbare technici en Vakspecialisten. In tabel 5 op bladzijde 23 zijn de beroepsgroepen weergegeven met het aantal per beroepsgroep. De bron van het aantal werkenden per beroepsgroep is het ABS (Huishoudens in Suriname 2014-2016) en de percentages van deze aantallen zijn zelf berekend door het aantal werkenden per beroepsgroep te delen door het totaal aantal werkenden en daarna te vermenigvuldigen met 100%.

Tabel 5: De totale werkzame bevolking in de gezinshuishoudens in de districten Paramaribo en Wanica naar beroepsgroep in het jaar 2016

Beroepsgroep in hoofdactiviteit	Totaal
1 Leidinggevende beroepen	6634
2 Wetenschappelijke beroepen	11.571
3 Hogere en middelbare technici en vakspecialisten inclusief krijgsmacht	12.862
4 Administratieve beroepen	14.358
5 Lagere dienstverlenende en commerciële beroepen	28.279
6 Vakkrachten in landbouw en visserij	5444
7 Handwerks- en ambachtsslieden	21.558
8 Bedieners van fabrieksinstallaties en machines en montage medewerkers	10.013
9 Elementaire beroepen	17.444
Onbekend	5498
Totaal	133.663

Bron: ABS (Huishoudens in Suriname 2014-2016), bewerkt

De aantallen worden hieronder in percentages uitgedrukt.

1. $\frac{6634}{133.663} \times 100\% = 5\%$
2. $\frac{11.571}{133.663} \times 100\% = 8,7\%$
3. $\frac{12.862}{133.663} \times 100\% = 9,6\%$
4. $\frac{14.358}{133.663} \times 100\% = 10,7\%$
5. $\frac{28.279}{133.663} \times 100\% = 21,2\%$
6. $\frac{5444}{133.663} \times 100\% = 4,1\%$
7. $\frac{21.558}{133.663} \times 100\% = 16,1\%$
8. $\frac{10.013}{133.663} \times 100\% = 7,5\%$
9. $\frac{17.444}{133.663} \times 100\% = 13\%$

Er kan gezegd worden dat de meeste werkenden zitten bij 5 Lagere dienstverlenende en commerciële beroepen. 6 Vakkrachten in landbouw en visserij is de beroepsgroep met het minst aantal werkenden.

6. Unemployment rate

Het werkloosheidspercentage wordt weergegeven door het aantal werklozen als percentage te nemen van de economisch actieve bevolking. Het ABS heeft het begrip ‘‘ WERKLOZEN IN RUIME ZIN’’ aangenomen, om aan de in Suriname bestaande behoefte aan een ruimere definitie van werkloosheid te voldoen. Hier gaat het om de personen tussen 15 en 64 jaar, die beschikbaar zijn voor werk maar niet-werkzoekend zijn, niet-actief werkzoekenden en de werklozen zoals gedefinieerd door de International Conference of Labour Statisticians (ICLS). De ICLS definieert werklozen als te zijn personen van 15 jaar en ouder maar jonger dan 65 jaar, die niet werken, direct inzetbaar zijn en actief opzoek zijn naar een baan (werklozen in enge zin). In Suriname geeft deze ratio het aantal niet-werkenden aan die actief opzoek zijn naar een baan als een percentage van de economisch actieve bevolking in de regio's Paramaribo en Wanica. Er wordt actief opzoek gegaan naar een baan door te reageren op de verschillende vacatures die vrij komen of op eigen initiatief te gaan solliciteren naar een functie. De informatie van deze indicator wordt verzameld via het huishoudonderzoek van het ABS.

De formule voor de unemployment rate is $\frac{\text{Werklozen}}{\text{Economisch actieve bevolking}} \times 100\%$

(https://www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_UR_EN.pdf)

Het aantal werklozen in 2016 telde 14.369 personen (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016).

De economisch actieve bevolking in 2016 telde 148.031 personen (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016).

De unemployment rate op basis van Paramaribo en Wanica (2016) = $\frac{14.369}{148.031} \times 100\% = 9,7\%$

Er kan gezegd worden dat in het jaar 2016 op basis van Paramaribo en Wanica 9,7% van de economisch actieve bevolking werkloos was.

7. Youth not in education and not in employment (NEET) rate

Deze indicator geeft het percentage werkloze jongeren die geen onderwijs of opleiding volgen weer van het totale aantal jongeren in de leeftijdscategorie 15-24 jaar. Voor deze indicator worden personen in het onderwijs beschouwd als ze formeel of niet-formeel onderwijs volgen, maar exclusief informeel leren. Informeel leren kan leeractiviteiten omvatten die plaatsvinden in het gezin, op de werkplek, in de lokale gemeenschap en in het dagelijks leven, op een zelfgestuurde, gezinsgerichte of sociaal gerichte basis. Jeugdwerkgelegenheid wordt gedefinieerd volgens de ILO richtlijnen en dekt alle jeugdigen die gedurende de referentieweek ten minste een uur betaald werk hebben verricht. NEET-jongeren lopen het risico om sociaal uitgesloten te worden, met een inkomen onder de armoedegrens en zonder de vaardigheden om hun economische situatie te verbeteren (https://www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_NEET_EN.pdf). De informatie van deze indicator wordt verzameld via het huishoudonderzoek van het ABS.

De formule voor de NEET rate is (https://www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_NEET_EN.pdf):

$$\frac{\text{Jeugd} - (\text{Jeugd in loondienst} + \text{Jeugd niet op de arbeidsmarkt maar in onderwijs of opleiding})}{\text{Jeugd}} \times 100\%$$

Het aantal jongeren, tussen de 15 en 24 jaar, in 2016 was 64.661 (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016).

Het aantal jongeren, tussen de 15 en 24 jaar, dat in 2016 in loondienst was is 13.294 (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016).

Het aantal jongeren, tussen de 15 en 24 jaar, dat in 2016 niet op de arbeidsmarkt was maar wel in onderwijs of opleiding is 36.987 (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016).

$$\text{De NEET rate op basis van Paramaribo en Wanica (2016)} = \frac{64.661 - (13.294 + 36.987)}{64.661} \times 100\% = 22,2\%$$

In 2016 waren op basis van Paramaribo en Wanica 22,2% van het aantal jongeren in de leeftijdsgroep, 15-24 jaar, werkloos en niet in het onderwijs of op een opleiding.

8. Hours actually worked

Hier wordt het aantal uren dat er daadwerkelijk is gewerkt gedurende een jaar gedeeld door het gemiddeld aantal werkenden. Deze informatie is van belang voor het vergelijken van trends in de tijd. Bij deze indicator wordt er zowel gekeken naar deeltijdswerknemers als voltijdse werknemers. Het aantal daadwerkelijk gewerkte uren is van invloed op de gezondheid en het welzijn van werknemers. In Suriname mag er maximaal 8 uren per dag gewerkt worden. Mensen die langer dan 8 uren per dag werken zijn meestal oververmoeid, waardoor het ten koste gaat van de gezondheid. Bovendien heeft het aantal daadwerkelijk gewerkte uren invloed op de productiviteit en arbeidskosten van werknemers (Routledge, 2004). Werkgevers hebben ook interesse getoond in het verbeteren van de flexibiliteit van werkafspraken (Routledge, 2004).

Het aantal uren dat men daadwerkelijk werkt, wordt in Suriname niet gemeten. Wat het ABS wel meet is het aantal uren dat er doorgaans wordt gewerkt (hours usually worked). Deze informatie wordt verzameld via het huishoudonderzoek van het ABS.

In onderstaande tabel zijn de gewerkte uren per week in intervallen weergegeven met daarbij het aantal werkenden per interval. In de intervallen 1-9 uren en 10-19 uren zitten deeltijdswerknemers. In de andere intervallen zitten de voltijdse werknemers.

Tabel 6: De totale werkzame bevolking in de gezinshuishoudens in de districten Paramaribo en Wanica naar het aantal werkuren per week in het jaar 2016

Hours usually worked (gewerkte uren)	Aantal werkenden
1 – 9 uren	581
10 – 19 uren	5209
20 – 29 uren	12.611
30 – 39 uren	8962
40+ uren	101.976
Uren onbekend	4323
Aantal werkenden	133.663

Bron: ABS (Huishoudens in Suriname 2014-2016), bewerkt

9. Parttime workers (including involuntary parttime workers)

Deze indicator geeft van alle werknemers per geslacht het aantal aan dat deeltijds werkt. Het ABS definieert deeltijds werkzamen als te zijn personen die tijdens de referentieperiode van het onderzoek een activiteit ontplooiden waarvoor zij in geld of in natura, een beloning ontvingen in de vorm van loon/salaris, winst of producten verkregen uit eigen productie en op deze manier minder dan twintig uren per week actief waren. De methode die er is gebruikt voor de informatie is het huishoudonderzoek van het ABS.

In 2016 hebben op basis van Paramaribo en Wanica 2093 mannen en 3697 vrouwen deeltijds gewerkt. In 2016 waren er in totaal **5790** personen die deeltijds hebben gewerkt (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016).

Om dit aantal in een percentage van het aantal werkenden om te zetten, wordt deze formule gebruikt: $\frac{\text{Aantal deeltijds werkzamen}}{\text{Aantal werkenden}} \times 100\%$

Het aantal werkenden in 2016 telde 133.663 personen (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016).

$$\frac{5790}{133.663} \times 100\% = 4,33\%$$

Er kan gezegd worden dat in het jaar 2016 op basis van Paramaribo en Wanica 4,33% van het aantal werkenden deeltijds heeft gewerkt.

10. Persons outside the labour force (inactivity) rate

Hier gaat het om het percentage van de arbeidspotentiële bevolking dat niet actief is op de arbeidsmarkt.

De formule voor de inactivity rate is $\frac{\text{Niet-economisch actieve bevolking}}{\text{Arbeidspotentiële bevolking}} \times 100\%$

(https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/publication/wcms-----_422453.pdf)

De niet-economisch actieve bevolking wordt volgens het ABS gedefinieerd als te zijn personen die geen economische activiteit ontplooiën en ook geen moeite maken om in dienst van een ander of voor eigen rekening tot een dergelijke activiteit te komen, bijvoorbeeld gezinsverzorgers, studenten en arbeidsongeschikten. De methode die er is gebruikt voor de informatie is het huishoudonderzoek van het ABS.

De niet-economisch actieve bevolking in 2016 telde 100.089 personen (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016).

De arbeidspotentiële bevolking in 2016 telde 248.194 personen (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016).

De inactivity rate op basis van Paramaribo en Wanica (2016) = $\frac{100.089}{248.194} \times 100\% = 40,3\%$

Er kan gezegd worden dat er in het jaar 2016 op basis van Paramaribo en Wanica 40,3% van de arbeidspotentiële bevolking niet actief was op de arbeidsmarkt.

11. Labour productivity

Arbeidsproductiviteit is een belangrijke economische indicator die sterk verbonden is met economische groei, concurrentievermogen en levensstandaard binnen een economie. Deze indicator vertegenwoordigt het totale outputvolume (gemeten in termen van BBP) geproduceerd per arbeidseenheid (gemeten in termen van het aantal werkenden) gedurende een bepaalde referentieperiode. Het doel van deze indicator is om de rol van arbeid, die één van de inputs voor het productieproces is, te beoordelen in termen van groei van het BBP, waardoor algemene informatie wordt verstrekt over de efficiëntie en kwaliteit van menselijk kapitaal in het productieproces voor een bepaalde economische en sociale context, inclusief andere complementaire inputs en innovaties gebruikt in productie (https://www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_PRODY_EN.pdf).

De informatie over de output, gemeten als BBP, wordt het best afgeleid van de nationale rekeningen van een land. Het huishoudonderzoek van het ABS is de bron van informatie over werkgelegenheid.

De formule voor het uitrekenen van deze indicator is (https://www.ilo.org/ilosta-files/Documents/-description_PRODY_EN.pdf): $\frac{BBP \text{ tegen constante prijzen}}{\text{Aantal werkenden}}$

Het aantal werkenden in 2016 telde 133.663 personen (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016).

Het BBP over het jaar 2016 was SRD 19.720.387 (x 1000 SRD) (ABS).

De labour productivity op basis van Paramaribo en Wanica (2016) = $\frac{SRD 19.720.387 (X 1000 SRD)}{133.663} =$

SRD 147,5 (x 1000 SRD)

12. Occupational injury rate, fatal

Dit wordt berekend als het aantal nieuwe gevallen van dodelijke bedrijfsongevallen gedurende het kalenderjaar, gedeeld door het totale aantal uren dat werknemers in de referentiegroep in dat jaar hebben gewerkt, vermenigvuldigd met 1.000.000. Als er gedeeld wordt door het aantal werknemers in de referentiegroep, dan wordt er vermenigvuldigd met 100.000.

De formule is (https://www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_INJ_EN.pdf);

$$\frac{\text{Aantal nieuwe gevallen van dodelijke bedrijfsongevallen gedurende de referentie periode}}{\text{Aantal werkenden in de referentie groep}} \times 100.000$$

Het aantal bedrijfsongevallen met dodelijke afloop in 2016 was 9 (Medisch bureau, Arbeidsinspectie).

Het aantal werkenden in 2016 op basis van Paramaribo en Wanica was 133.663 (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016).

$$\text{De occupational injury rate, fatal in 2016 op basis van Paramaribo en Wanica} = \frac{9}{133.663} \times 100.000 \\ = 6,7 \text{ per } 100.000 \text{ werknemers}$$

13. Occupational injury rate, non-fatal

Dit wordt berekend als het aantal nieuwe gevallen van niet-dodelijke bedrijfsongevallen gedurende het kalenderjaar, gedeeld door het totale aantal uren dat werknemers in de referentiegroep in dat jaar hebben gewerkt, vermenigvuldigd met 1.000.000. Als er gedeeld wordt door het aantal werknemers in de referentiegroep, dan wordt er vermenigvuldigd met 100.000. Gegevens worden naar geslacht en beroep gerepresenteerd, volgens de laatste beschikbare versie van de ISCO.

De formule is (https://www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_INJ_EN.pdf);

$$\frac{\text{Aantal nieuwe gevallen van niet-dodelijke bedrijfsongevallen gedurende de referentie periode}}{\text{Aantal werkenden in de referentie groep}} \times 100.000$$

Het aantal bedrijfsongevallen met niet-dodelijke afloop in 2016 was 878 (Medisch bureau, Arbeidsinspectie).

Het aantal werkenden in 2016 op basis van Paramaribo en Wanica was 133.663 (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016).

$$\text{De occupational injury rate, non-fatal in 2016 op basis van Paramaribo en Wanica} = \frac{878}{133.663} \times 100.000 \\ = 656.9 \text{ per } 100.000 \text{ werknemers}$$

In Suriname zijn de gegevens gerepresenteerd volgens de ISIC rev. 4. In tabel 7 op bladzijde 30 is er een weergave hiervan met het aantal bedrijfsongevallen per industriële classificatie.

Tabel 7: Het totaal aantal bedrijfsongevallen in Suriname naar de internationale standaard industriële classificatie van alle economische activiteiten (ISIC) in het jaar 2016

ISIC rev. 4	Totaal
A – Landbouw, jacht, bosbouw & visserij	270
B – Mijnbouw	49
C – Industrie & Fabricage	145
D – Elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	30
E – Watervoorziening: riolering, afvalbeheer en sanering	23
F – Constructie	109
G – Groot- & Kleinhandel en markten (Handel)	140
I – Accommodatie & voedingsdiensten en gerelateerde zaken	15
H – Transport & opslag	35
J – Informatie & communicatie	1
K – Verzekerings en andere financiële instellingen	6
L – Woon en commerciële diensten en hieraan gerelateerde diensten	0
M – Professionele, wetenschappelijke en technische activiteiten	13
N – Administratieve en ondersteunende diensten	36
O – Overheid (exclusief onderwijs en gezondheidszorg)	0
P – Onderwijs	3
Q – Gezondheidszorg en sociale activiteiten	7
R – Kunst, entertainment en recreatie	1
S – Overige diensten	4
T – Privé huishoudens met vaste krachten	0
U – Activiteiten van extraterritoriale organisaties en rechtspersoonlijkheid	0
Totaal	887

Bron: Medisch bureau, Arbeidsinspectie, bewerkt

Tabel 7 geeft het totaal aantal bedrijfsongevallen in Suriname aan, waarbij de meeste zich hebben voorgedaan bij de landbouw, jacht, bosbouw en visserij (de agrarische sector). Het aantal bedrijfsongevallen bij de handel, constructie en industrie & fabricage is ook groot. Het aantal bedrijfsongevallen met dodelijke afloop (9 personen) komen voor bij A – Landbouw, jacht, bosbouw en visserij (3 personen), B – Mijnbouw (1 persoon), F – Constructie (1 persoon), G – Handel (2 personen), N – Administratieve en ondersteunende diensten (1 persoon) en P – Onderwijs (1 persoon). Het gaat hierbij om 8 mannen en 1 vrouw. Het bedrijfsongeval van de vrouwspersoon is bij P – Onderwijs.

NB: (indicatoren 12 &13)

Statistieken over bedrijfsongevallen kunnen afkomstig zijn uit verschillende bronnen, waaronder verschillende soorten administratieve gegevens (verzekeringsregisters, arbeidsinspectiebestanden, dossiers bijgehouden door het Ministerie van Arbeid of de relevante sociale zekerheidsinstelling) en het huishoudonderzoek van het ABS. Fatale en niet-dodelijke bedrijfsongevallen worden vaak gemeld en gecompenseerd door verschillende instanties, dus bij het gebruik van statistieken uit administratieve bestanden, zouden statistieken over dodelijke en niet-dodelijke bedrijfsongevallen zeer waarschijnlijk uit verschillende records komen. Alhoewel het een verplichting is, worden niet alle bedrijfsongevallen door werkgevers aangegeven bij de arbeidsinspectie, vandaar dat deze ratio's er slechts zijn voor een schatting van deze indicatoren.

14. Labour inspection rate

Deze indicator geeft het gemiddeld aantal arbeidsinspecteurs per 10.000 werkzame personen weer, wat een indicatie geeft van de beschikbare middelen voor het monitoren en handhaven van passende arbeidsomstandigheden en de bijbehorende normen. De informatie wordt verzameld uit administratieve bestanden van de arbeidsinspectie. De CARICOM definieert arbeidsinspecteurs als te zijn ambtenaren of andere autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor drie belangrijke arbeidsinspectie-activiteiten, namelijk:

1. Technische informatie en advies verstrekken aan werkgevers en werknemers over de meest effectieve manier om te voldoen aan de wettelijke bepalingen (sociale arbeidsinspecteurs).
2. Tekortkomingen of misbruiken die niet specifiek onder de bestaande wettelijke bepalingen vallen ter kennis van de bevoegde autoriteit brengen (sociale arbeidsinspecteurs).

3. De handhaving van wettelijke bepalingen met betrekking tot arbeidsvoorwaarden en de bescherming van werknemers tijdens hun werk, zoals bepalingen met betrekking tot uren, lonen, veiligheid, gezondheid en welzijn, de tewerkstelling van kinderen en jongeren en andere aanverwante zaken (veiligheidsarbeidsinspecteurs).

Landelijk zijn er in Suriname 54 arbeidsinspecteurs, waarvan 40 in Paramaribo zijn (Arbeidsinspectie). Het aantal werkenden in 2016 telde 133.663 personen (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016). De arbeidsinspectie in Suriname doet geen uitspraak over de publieke sector doch slechts over de private sector, vandaar dat het aantal ambtenaren afgetrokken moet worden van 133.663 werkenden. Het aantal ambtenaren in 2016 telde 50.647 personen (Arbeidsinspectie). Het aantal werkenden wordt dus gesteld op $133.663 - 50.647 = 83.016$ personen.

De formule voor de labour inspection rate is $\frac{\text{Aantal arbeidsinspecteurs}}{\text{Aantal werkenden}} \times 10.000$

De labour inspection rate in 2016 op basis van Paramaribo en Wanica = $\frac{54}{83.016} \times 10.000 = 6,5$ per 10.000 werknemers

15. Share of population aged 60 years and above benefiting from a pension (contributory or not)

Hier is er sprake van het aantal personen boven de wettelijke pensioenleeftijd of ouder dan 60 jaar die een pensioen genieten. De informatie wordt verzameld uit administratieve bestanden van de pensioenfondsen.

In Suriname zijn er 2 pensioenfondsen, namelijk (Ministerie van Arbeid):

1. Het Algemeen Pensioen Fonds (particulier).
2. De Stichting Pensioenfonds Suriname (overheid).

Bij de Stichting Pensioenfonds Suriname is het pensioen onderverdeeld in (De Stichting Pensioenfonds Suriname):

- a. Vervroegd pensioen; hier gaat het om mensen die de leeftijd van 55 jaar hebben bereikt en hun 35 dienstjaren al hebben bereikt. Dit aantal is 2470.
- b. Uitgesteld pensioen; hier gaat het om mensen die eerder uit dienst zijn gegaan voordat zij 35 dienstjaren hebben opgebouwd. Zij krijgen pas pensioen wanneer zij de leeftijd van 60 jaar hebben bereikt. Dit aantal is 4091.

- c. Ouderdomspensioen; hier gaat het om de mensen van 60 jaar en ouder die een pensioen genieten. Dit aantal is 12.306.
- d. Invaliditeitspensioen; hier gaat het om mensen die afgekeurd zijn door de dienst. Dit aantal is 598.

Worden al deze vier soorten pensioen gerangschikt naar geslacht dan kan er gezegd worden dat er bij de Stichting Pensioenfonds Suriname 10.208 mannen en 9275 vrouwen genieten van een pensioen. Bij deze indicator wordt er alleen gekeken naar het ouderdomspensioen. Zoals eerder aangegeven is dit aantal 12.306 bij de overheid. Het aantal gepensioneerden van de particuliere sector kan vanwege bedrijfsgeheim niet worden aangegeven. Als dit aantal bekend was, dan zou het opgeteld moeten worden met 12.306 gepensioneerden om het antwoord op deze indicator te krijgen.

16. Number of vacancies advertised through public employment services

Dit is het aantal vacatures oftewel openstaande arbeidsplaatsen, welke door particuliere bedrijven geregistreerd zijn bij de Openbare Arbeidsbemiddeling. Deze is gehuisvest bij het Ministerie van Arbeid, Onderdirectoraat Arbeidsmarkt en het is publiekelijk, van overheidswege en gratis. De gegevens worden verzameld via administratieve bestanden van de Dienst der Arbeidsbemiddeling.

Het aantal openstaande arbeidsplaatsen over het jaar 2016 was **422** (Ministerie van Arbeid, afdeling Arbeidsstatistieken), waarvan 399 te Paramaribo en 23 te Nickerie.

17. Number of registered active job seekers in public employment services

Deze indicator geeft het aantal mensen aan dat zich als werkzoekende heeft geregistreerd via de Openbare Arbeidsbemiddeling. De term "actief" slaat op een termijn waarop zo een persoon in het bestand hoort te zijn. Het gedeelte van actief of inactief wordt nog niet gemeten. De gegevens worden verzameld uit administratieve bestanden van de Dienst der Arbeidsbemiddeling.

Het aantal mensen dat zich als werkzoekende heeft geregistreerd bij de Openbare Arbeidsbemiddeling in Paramaribo en Nickerie, over het jaar 2016 was **532** (Ministerie van Arbeid, afdeling Arbeidsstatistieken). In Paramaribo ging het om 366 mensen en in Nickerie om 166 mensen.

Als er wordt gekeken naar deze indicator en indicator 16, dan kan gezegd worden dat in het jaar 2016 het aanbod van arbeid groter was dan de vraag naar arbeid.

In onderstaande tabel is het aantal geregistreerde werkzoekenden te Paramaribo en Nickerie door de Dienst der Arbeidsbemiddeling weergegeven. Dit is gedaan naar beroepsgroep en geslacht.

Tabel 8: Het totaal aantal geregistreerden door de Dienst der Arbeidsbemiddeling te Paramaribo en Nickerie naar beroepsgroep en geslacht over het jaar 2016

Beroepsgroep	Paramaribo + Nickerie		Totaal
	Geslacht		
	man	vrouw	
Leidinggevende beroepen	1	2	3
Wetenschappelijke beroepen	1	13	14
Hogere & Middelbare technici en vakspecialisten	11	14	25
Administratieve beroepen	37	152	189
Lagere dienstverlenende & commerciële beroepen	47	116	163
Vakkrachten in de landbouw & visserij	3	0	3
Handwerks- en ambachtlieden	42	3	45
Bedieners van fabrieksinstallaties en machines en montage medewerkers	23	0	23
Elementaire beroepen	30	37	67
Totaal	195	337	532

Bron: Ministerie van Arbeid, afdeling Arbeidsstatistieken, bewerkt

18. Number of job placements through public employment agencies

Dit is het aantal geplaatste werkzoekenden bij particuliere bedrijven door de Openbare Arbeidsbemiddeling. De gegevens worden verzameld uit administratieve bestanden van de Dienst der Arbeidsbemiddeling.

Dit aantal, bekeken over Paramaribo en Nickerie over het jaar 2016, is **41** (Ministerie van Arbeid, afdeling Arbeidsstatistieken), waarvan 23 mensen te Paramaribo en 18 mensen te Nickerie.

In tabel 9 op bladzijde 35 is het aantal geplaatste werkzoekenden te Paramaribo en Nickerie door de Dienst der Arbeidsbemiddeling weergegeven. Dit is gedaan naar opleidingsniveau en geslacht.

Tabel 9: Het totaal aantal geplaatsten door de Dienst der Arbeidsbemiddeling te Paramaribo en Nickerie naar opleidingsniveau en geslacht over het jaar 2016

Opleidingsniveau	Paramaribo + Nickerie		Totaal
	Geslacht		
	man	vrouw	
Ongeschoold		3	3
Gewoon Lager Onderwijs	2	5	7
Elementair Nijverheid Onderwijs		1	1
Elementair Technisch Onderwijs		2	2
Lager Beroepsgericht Onderwijs	1	16	17
Lager Technisch Onderwijs	3		3
Meer Uitgebreid Lager Onderwijs		4	4
Kweekschool		1	1
Avond Middelbaar Technisch Onderwijs	1		1
Natuur Technisch Instituut	2		2
Totaal	9	32	41

Bron: Ministerie van Arbeid, afdeling Arbeidsstatistieken, bewerkt

19. Number of documented foreign laborers in the country

De werkvergunning is een document dat een vreemdeling machtigt om legaal in een lidstaat te werken. De statistieken worden verzameld door het tellen van vreemdelingen met een werkvergunning in Suriname. Het Ministerie van Arbeid is hiermee belast.

In 2016 waren er 1312 werkvergunningen aangevraagd voor mannen en 598 werkvergunningen voor vrouwen. Hiervan zijn er 1156 werkvergunningen verleend aan mannen en 479 werkvergunningen aan vrouwen. Het aantal vreemdelingen met een werkvergunning in Suriname was in 2016 gesteld op $1156 + 479 = 1635$ (Ministerie van Arbeid, afdeling Arbeidsstatistieken).

In bijlage 8 is het aantal vreemdelingen weergegeven naar nationaliteit en resultaat van de aanvraag.

20. Number of CARICOM skills Certificates issued

Dit is het aantal certificaten van erkenning van de CARICOM-vaardigheidskwalificatie (CARICOM-bekwaamheidscertificaat), dat is uitgegeven door de bevoegde autoriteit in Suriname. De informatie wordt verzameld uit administratieve bestanden van het Ministerie van Arbeid.

In 2016 waren er 21 aanvragen geweest voor dit certificaat. Van deze 21 aanvragen zijn er **18** certificaten uitgegeven (Ministerie van Arbeid, afdeling Arbeidsstatistieken).

In onderstaande tabel wordt het aantal personen dat in 2016 betrokken is geweest bij de aangevraagde certificaten weergegeven naar land van herkomst, geslacht en resultaat.

Tabel 10: Het aantal personen betrokken bij aangevraagde certificaten naar resultaat, land van herkomst en geslacht in 2016

Resultaat	Aantal aanvragen		Verleend		Geweigerd		Ingetrokken		Nog in behandeling	
	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v
Land van herkomst/ geslacht										
Guyana	1	1	1	1						
Jamaica	2	1	1	1	1					
Suriname	9	4	8	4					1	
Trinidad & Tobago	2	1	1	1			1			
Totaal	14	7	11	7	1		1		1	

Bron: Ministerie van Arbeid, afdeling Arbeidsstatistieken, bewerkt

In tabel 11 op bladzijde 37 wordt het aantal personen dat in 2016 betrokken is geweest bij de aangevraagde certificaten, weergegeven naar land van herkomst, geslacht en leeftijdsgroep.

Tabel 11: Het aantal personen betrokken bij aangevraagde certificaten naar leeftijdsgroep, land van herkomst en geslacht in 2016

Leeftijdsgroep	20-24		25-29		30-34		35-39		45-49		50-54		55-59		Eindtotaal		
	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	t
Guyana			1						1					1	1	2	
Jamaica							1	1	1					2	1	3	
Suriname	2		4	1	2	2		1			1			9	4	13	
Trinidad & Tobago					1				1				1	2	1	3	
Totaal	2		5	1	3	2	1	2	2	1	1		1	14	7	21	

Bron: Ministerie van Arbeid, afdeling Arbeidsstatistieken, bewerkt

In onderstaande tabel wordt het aantal personen dat in 2016 betrokken is geweest bij de aangevraagde certificaten, weergegeven naar land van herkomst, geslacht en kwalificatie.

Tabel 12: Het aantal personen betrokken bij aangevraagde certificaten naar kwalificatie, land van herkomst en geslacht in 2016

Kwalificatie	Universitaire graad		Leerkracht diploma		Verpleegkunde diploma		Certificaat			
	m	v	m	v	m	v	Artiest		Sporter	
Land van herkomst/ geslacht	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v
Guyana	1	1								
Jamaica		1					2			
Suriname	7	3	1			1			1	
Trinidad & Tobago	2	1								
Totaal	10	6	1			1	2		1	

Bron: Ministerie van Arbeid, afdeling Arbeidsstatistieken, bewerkt

In tabel 13 op bladzijde 38 wordt het aantal personen dat in 2017 betrokken is geweest bij de aangevraagde certificaten, weergegeven naar land van herkomst, geslacht en resultaat.

Tabel 13: Het aantal personen betrokken bij aangevraagde certificaten naar resultaat, land van herkomst en geslacht in 2017

Resultaat	Totaal aantal aanvragen		Verleend		Nog in behandeling	
	m	v	m	v	m	v
Land van herkomst/ geslacht						
Barbados	1				1	
Guyana	1				1	
Jamaica	1		1			
Suriname	3	1	3	1		
Totaal	6	1	4	1	2	

Bron: Ministerie van Arbeid, afdeling Arbeidsstatistieken, bewerkt

21. Number of CARICOM skills certificates verified

Dit is het aantal certificaten van erkenning van de CARICOM-vaardigheidskwalificatie (CARICOM-bekwaamheidscertificaat), dat is geverifieerd door de bevoegde autoriteit in Suriname. Hier gaat het om mensen die in een ander lidland al een CARICOM-bekwaamheidscertificaat hebben ontvangen. Degenen aan wie deze certificaten zijn uitgegeven krijgen een minimum verblijf van zes maanden in het gastland totdat hun status en documenten kunnen worden geverifieerd. De informatie wordt verzameld uit administratieve bestanden van het Ministerie van Arbeid.

In 2016 waren er 4 personen betrokken bij de verificatie van CARICOM-bekwaamheidscertificaten. Het gaat hierbij om mannen, waarvan 3 afkomstig uit Guyana en 1 uit Jamaica (Ministerie van Arbeid, afdeling Arbeidsstatistieken).

In tabel 14 op bladzijde 39 wordt het aantal personen dat in 2016 betrokken is geweest bij de geverifieerde certificaten, weergegeven naar land van herkomst, geslacht en leeftijdsgroep.

Tabel 14: Het aantal personen betrokken bij geverifieerde certificaten naar leeftijdsgroep, land van herkomst en geslacht in 2016

Leeftijdsgroep	25-29		30-34		35-39		50-54		Eindtotaal		
	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	t
Guyana	1		1		1				3		3
Jamaica							1		1		1
Totaal	1		1		1		1		4		4

Bron: Ministerie van Arbeid, afdeling Arbeidsstatistieken, bewerkt

In onderstaande tabel wordt het aantal personen dat in 2016 betrokken is geweest bij de geverifieerde certificaten, weergegeven naar land van herkomst, geslacht en kwalificatie.

Tabel 15: Het aantal personen betrokken bij geverifieerde certificaten naar kwalificatie, land van herkomst en geslacht in 2016

Kwalificatie	Universitaire graad		HBO		Eindtotaal		
	m	v	m	v	m	v	t
Guyana	2		1		3		3
Jamaica	1				1		1
Totaal	3		1		4		4

Bron: Ministerie van Arbeid, afdeling Arbeidsstatistieken, bewerkt

In tabel 16 op bladzijde 40 wordt het aantal personen dat in 2017 betrokken is geweest bij de geverifieerde certificaten, weergegeven naar land van herkomst, geslacht en kwalificatie.

Tabel 16: Het aantal personen betrokken bij geverifieerde certificaten naar kwalificatie, land van herkomst en geslacht in 2017

Kwalificatie	Universitaire graad	
	m	v
Land van herkomst/ geslacht		
Barbados		1
Guyana	2	
Trinidad & Tobago	1	
Totaal	3	1

Bron: Ministerie van Arbeid, afdeling Arbeidsstatistieken, bewerkt

22. Number of changes in labour laws in the past five years

Het gaat bij deze om het aantal wijzigingen dat de afgelopen 5 jaar in de arbeidswetgeving is aangebracht. Bekeken vanaf 2013, zijn er wijzigingen aangebracht in de volgende wetten (Ministerie van Arbeid, afdeling Juridische & Internationale zaken):

1. Wet Collectieve Arbeidsovereenkomst.
2. Wet Vrijheid Vakvereniging.
3. Wet Arbeidsinspectie.
4. Wet Arbeidsadviescollege.
5. Ontslagwet 2018.
6. Wet Arbeid Kinderen en Jeugdige Personen.

3 Uitrekenen van de 12 indicatoren voor het RLMIS

1. Informal employment rate

Hier gaat het om het percentage van het aantal werkenden in de informele sector. De werkgelegenheid in de informele sector omvat alle personen die gedurende een bepaalde referentieperiode in ten minste één onderneming uit de informele sector werkzaam waren, ongeacht hun status in loondienst en of het hun hoofd- of bijbaan was (https://www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_IFL_EN.pdf).

Een informele sectoronderneming voldoet aan de volgende criteria (https://www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_IFL_EN.pdf):

1. Het is een onderneming zonder rechtspersoonlijkheid, wat betekent dat het niet is opgericht als een juridische entiteit die los staat van de eigenaren. Het is eigendom en wordt gecontroleerd door een of meerdere leden van een of meerdere huishoudens, en het is geen quasi onderneming (het heeft geen volledige set rekeningen, inclusief balansen).
2. Het is een marktonderneming, dit betekent dat het op zijn minst een deel van de goederen of diensten dat het produceert, verkoopt. Het is dus niet van toepassing op huishoudens die betaalde huishoudelijk personeel in dienst hebben.
3. De onderneming en de werknemers van de onderneming zijn niet geregistreerd en betalen geen belasting.

De formule voor het berekenen van deze indicator is (https://www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_IFL_EN.pdf):

$$\frac{\text{Aantal werkenden in de informele sector}}{\text{Totaal aantal werkenden}} \times 100\%$$

Het huishoudonderzoek van het ABS is meestal de voorkeursbron voor informatie over de informele economie, maar om dit doel te bereiken, moeten deze enquêtes vragen bevatten die specifiek zijn bedoeld om informatie over informele werkgelegenheid te verzamelen. Andere soorten enquêtes onder huishoudens met een geschikte module over informeel werk, kunnen ook worden gebruikt als bronnen van gegevens over de informele economie.

De informele economie vormt een uitdaging voor beleidsmakers die de volgende doelen nastreven (https://www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_IFL_EN.pdf):

1. Verbetering van de arbeidsomstandigheden en wettelijke en sociale bescherming van personen in de informele sectorarbeid en voor werknemers in informele banen.
2. Verhoging van de productiviteit van informele economische activiteiten.
3. Ontwikkelen van trainingen en vaardigheden.
4. Organisatie van producenten en werknemers in de informele sector.
5. Het implementeren van onder andere passende regelgevingskaders, overheidshervormingen en stedelijke ontwikkeling.

Ook armoede, als beleidskwestie, overlapt de informele economie. Er is een link tussen informeel werk en arm zijn (hoewel geen perfect verband). Dit vloeit voort uit het gebrek aan arbeidswetgeving en sociale bescherming voor werknemers in de informele tewerkstelling, die gemiddeld minder verdienen, dan werknemers in formele banen (ABS Statistical Papers 16).

Er is gebruik gemaakt van een eerder gedaan onderzoek, dat aangeeft dat naar schatting de informele economie in Suriname **35 – 45%** is (Peters, 2017). Het resultaat van dit onderzoek is gebaseerd op de methode van elektriciteitsverbruik. Als het elektriciteitsverbruik kan worden gebruikt als een benadering voor de totale economische activiteit, formeel en informeel, kan het verschil in de groei van het officiële BBP en het voorspelde BBP (door elektriciteitsverbruik) worden gebruikt om de omvang van de informele economie te schatten. De grootte van de informele economie in Suriname is volgens de data van de Wereldbank gesteld op 41.4%, wat dus ook ligt binnen het bovenstaande interval. In opdracht van het Ministerie van Arbeid is er in het jaar 2008 een onderzoek gedaan naar de grootte van de informele economie. In deze studie was de informaliteit van werknemers, kleine zelfstandigen en werkgevers, op basis van de indicatoren registratie en boekhouding van de economische activiteit en ongevallen verzekeringsdekking. De totale informele werkgelegenheid op basis van alle arbeidscategorieën (werknemers, werkgevers en kleine zelfstandigen) is 41% (Menke, 2008).

2. Time-related underemployment rate

Hier gaat het om het percentage van het aantal werkenden dat bereid en beschikbaar is extra uren te werken om zo hun productiviteit omhoog te brengen en in de referentieperiode minder uren heeft gewerkt dan het gewenste aantal uren. De voorkeur informatiebron voor het bepalen van dit percentage is het huishoudonderzoek van het ABS. De formule voor het uitrekenen van deze indicator is als volgt (https://www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_TRU_EN.pdf);

$$\frac{\text{Aantal personen waarop onderbenutting van arbeid van toepassing is}}{\text{Aantal werkenden}} \times 100\%$$

Personen waarop onderbenutting van arbeid van toepassing is, omvatten alle personen in loondienst, die voldoen aan de volgende drie criteria tijdens de referentieperiode (https://www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_TRU_EN.pdf):

1. Zijn bereid extra uren te werken.
2. Zijn beschikbaar extra uren te werken, met andere woorden, klaar zijn om, binnen een gespecificeerde latere periode, extra uren te werken, kansen voor extra werk en.
3. Werkten minder dan de normale werktijd.

In Suriname worden er nog geen metingen gedaan omtrent het aantal mensen dat bereid is extra uren te werken. Hierdoor is het moeilijk om dit percentage nu uit te kunnen rekenen. Om dit percentage toch later uit te kunnen rekenen zou het ABS hun huishoudonderzoek eventueel kunnen aanpassen met vragen omtrent time-related underemployment.

3. Average hourly earnings of female and male employees, by occupation, age and persons with disabilities

Bij deze indicator gaat het om het gemiddelde van de maandelijkse inkomsten van alle werknemers. De inkomsten van werknemers hebben betrekking op het bruto salaris in geld en in natura die wordt betaald aan werknemers, in de regel op geregelde tijdstippen, voor gewerkte tijd of werk gedaan samen met een vergoeding voor niet-gewerkte tijd, zoals jaarlijkse vakantie, ander soort betaald verlof of vakantie.

Inkomsten omvatten werkgeversbijdragen met betrekking tot hun werknemers betaald aan socialezekerheids- en pensioenregelingen en ook de voordelen die werknemers ontvangen in het kader van deze regelingen. Inkomsten omvatten ook ontslagvergoedingen en beëindigingsvergoedingen.

Gegevens worden uitgesplitst naar economische activiteit volgens de laatste versie van de ISIC die voor dat jaar beschikbaar is. De voorkeur informatiebron van deze indicator is het huishoudonderzoek van het ABS. Het inkomen van een werkende moet worden gerangschikt naar het geslacht, de beroepsgroep, leeftijd en ook moet er worden aangegeven als de persoon een beperking heeft of niet.

Bij het huishoudonderzoek van het ABS geven de respondenten hun maandelijkse inkomen niet weer, ondanks het wel wordt gevraagd. Er zijn wel enkele respondenten die een indicatie geven van hun inkomen, maar dat is nog niet voldoende om het gemiddelde uit te kunnen rekenen als niet alle respondenten dit willen doen. Hierdoor kan op deze manier de grootte van deze indicator niet worden aangegeven. Een manier waarop het gemiddelde wel berekend zou kunnen worden is aan de hand van het nationaal inkomen van Suriname. Het nationaal inkomen zijn alle inkomens (rente, loon, pacht en winst) dat door alle ingezetenen van een land samen per jaar wordt verdiend (<https://www.finler.nl/nationaal-inkomen/>).

Het nationaal inkomen over het jaar 2016 was SRD 18.608.839 (x 1000 SRD) (ABS).

Het aantal werkenden in 2016 op basis van Paramaribo en Wanica telde 133.663 personen (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016).

Paramaribo en Wanica dekken naar schatting 68% van de Surinaamse bevolking (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016). Op basis hiervan wordt er gewerkt met 68% van het nationaal inkomen.

68% van SRD 18.608.839 (x 1000 SRD) = SRD 12.654.010,52 (x 1000 SRD)

Het gemiddelde inkomen per jaar op basis van Paramaribo en Wanica (2016) =

$$\frac{SRD\ 12.654.010,52\ (X\ 1000\ SRD)}{133.663} = SRD\ 94,67\ (x\ 1000\ SRD)$$

Het gemiddelde inkomen per maand op basis van Paramaribo en Wanica (2016) =

$$\frac{SRD\ 94,67\ (X\ 1000\ SRD)}{12} = SRD\ 7889,17$$

Het gemiddelde inkomen per week op basis van Paramaribo en Wanica (2016) =

$$\frac{SRD\ 7889,17}{4} = SRD\ 1972,29$$

Volgens het ABS is iemand pas werkzaam als de persoon ten minste 20 uren per week werkt.

Het gemiddelde inkomen per uur op basis van Paramaribo en Wanica (2016) =

$$\frac{SRD\ 1972,29}{20} = SRD\ 98,61$$

4. Work poverty rate

Hier gaat het om het percentage van de arbeidspotentiële bevolking, dat woont in huishoudens met inkomens onder de nationaal gedefinieerde armoedegrens, die waar mogelijk, gebaseerd zijn op het reëel besteedbaar inkomen. De arbeidspotentiële bevolking verschilt van land tot land, maar wordt gewoonlijk gedefinieerd als te zijn 15 jaar en ouder. Naast het hanteren van een minimum leeftijd, hanteren bepaalde landen ook een maximale leeftijdsgrens.

Gegevens worden gerepresenteerd in termen van het jaarlijkse jaargemiddelde. Men leeft onder de armoedegrens wanneer men minder dan US-dollar 1.90 per dag verdient (CARICOM Secretariaat). De voorkeur informatiebron voor het bepalen van dit percentage is het huishoudonderzoek van het ABS.

De formule voor het uitrekenen van deze indicator is:

$$\frac{\text{Aantal werkenden met een inkomen onder de nationaal gedefinieerde armoedegrens}}{\text{Totaal aantal werkenden}} \times 100\%$$

Dit percentage kan niet berekend worden met de formule, want Suriname heeft geen officiële armoedegrens vastgesteld en de meeste respondenten geven bij het huishoudonderzoek van het ABS hun inkomen niet aan. Om een schatting van deze indicator te geven is er gebruik gemaakt van een eerder gedaan onderzoek door mevrouw drs. R. Sobhie. Er zijn twee benaderingen om dit percentage uit te rekenen, namelijk de inkomensbenadering en de multidimensionale benadering. Volgens de inkomensbenadering wordt dit percentage, bij gebruik van het MICS 2000- dataset van het Ministerie van Sociale Zaken en uitgaande van een armoedegrens van \$2 per dag, 20% geschat. Er is in dit onderzoek ook gekeken naar de multidimensionale benadering. Dit percentage is volgens de multivariate methodiek 29%. Uit het bovenstaande onderzoek is ook geconcludeerd dat de groep huishoudens, bestaande uit 8 of meer mensen, voor ongeveer **39%** uit arme huishoudens bestaat, terwijl dit percentage bij de 1-persoonshuishoudens ongeveer de helft hiervan is, namelijk **15%**. Volgens dit onderzoek is het risico op armoede groter, als er meer mensen in een huishouden zijn (ABS Statistical Papers 16).

5. Participation rate of youth and adults in formal and non-formal education and training

Hier gaat het om het percentage jongeren en volwassenen in een bepaalde leeftijdscategorie dat deelneemt aan formele en informele educatie of training in een bepaalde periode (bijvoorbeeld de afgelopen 12 maanden) van alle personen ouder dan 15 jaar. Formeel en informeel onderwijs worden respectievelijk gedefinieerd als:

Formeel onderwijs: het hiërarchisch gestructureerde, chronologisch gegradeerde 'onderwijssysteem', dat loopt van de basisschool tot en met de universiteit en dat, naast de algemene academische studies, een verscheidenheid aan gespecialiseerde programma's en instellingen omvat voor een voltijdse technische en professionele opleiding (http://www.gov.sr/media/176009/sectorplan_onderwijs_2004-2008_finaal_concept.pdf).

Informeel onderwijs: elke georganiseerde educatieve activiteit buiten het bestaande formele systeem - ongeacht of deze afzonderlijk functioneert of als een belangrijk kenmerk van een bredere activiteit - die bedoeld is om identificeerbare leercliënten en leerdoelstellingen te dienen (http://www.gov.sr/media/176009/sectorplan_onderwijs_2004-2008_finaal_concept.pdf).

De informatie van formeel onderwijs is afkomstig uit het huishoudonderzoek van het ABS en de data van informeel onderwijs komt van de informele onderwijsinstellingen.

Informeel onderwijsinstellingen die het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur aangeeft, zijn (http://www.gov.sr/media/176009/sectorplan_onderwijs_2004-2008_finaal_concept.pdf):

1. De stichting "Towards a New Alternative" (TANA); TANA verzorgt prevocational en vocational opleidingen aan jongeren van 16 jaar tot en met 25 jaar met een minimale opleidingsniveau van tweede klas LBGO of MULO. De jongeren worden hier in de gelegenheid gesteld tot het volgen van tweede-kans-onderwijs, waardoor hun kansen op de arbeidsmarkt vergroot worden. De opleidingen die op stichting TANA worden verzorgd zijn automontage, elektromontage, crèche- peuterschoolleidster, interieurverzorgster, bejaardenverzorgster en horeca-kok (internationaal koken). In het jaar 2016 hebben 114 personen hier een opleiding gevolgd.
2. De Stichting Arbeidsmobilisatie en Ontwikkeling (SAO); dit instituut is een werkmarm van het Ministerie van Arbeid en een vakopleidingsinstituut met als doel het trainen van een ieder vanaf 16 jaar voor de arbeidsmarkt. De sectoren waarin de opleidingen worden gegeven zijn bouw en constructie, metaal, zorg en diensten, installatie- en electrotechnieken, ICT, mining, koeltechnieken en gas-water-sanitaire installatie en loodgieten. In het jaar 2016 hebben 490 personen hier een opleiding gevolgd, waaronder 274 mannen en 216 vrouwen.
3. De Stichting Productieve Werkeenheden (SPWE); dit instituut is ook een werkmarm van het Ministerie van Arbeid en het biedt specifieke vaktraining met de bedoeling dat de cursisten na de bijscholing hun brood kunnen verdienen als klein zelfstandigen. Daarbij wordt gedacht aan lassers, automonteurs, pijpfitters, bouwvakkers en andere technen. Dit instituut functioneert voorlopig niet, vandaar dat er geen data hierover beschikbaar is.

4. De Stichting Suriname Hospitality and Tourism Training Centre (SHTTC); deze stichting houdt zich bezig met het theoretisch en praktisch opleiden en trainen van alle werknemers en toekomstige werknemers in de hospitality en toerisme sector. In het jaar 2016 hebben 182 personen hier een opleiding gevolgd.

In onderstaande tabel zijn de opleidingsniveaus van het formeel onderwijs weergegeven met het aantal mensen per opleidingsniveau.

Tabel 17: De totale niet-institutionele populatie van 15 jaar en ouder, in de districten Paramaribo en Wanica naar opleidingsniveau, in het jaar 2016

Opleidingsniveau	Niet-institutionele bevolking 15 jaar en ouder
GLO	49.794
VOJ	115.545
VOS	60.478
Tertiair onderwijs (HBO + Universiteit)	22.717
Totaal	248.534

Bron: ABS (Huishoudens in Suriname 2014-2016), bewerkt

De formule voor het berekenen van deze indicator is als volgt;

$$\frac{\text{Niet-institutionele bevolking 15 jaar en ouder in formeel en informeel onderwijs of training}}{\text{Niet-institutionele bevolking 15 jaar en ouder}} \times 100\%$$

De niet-institutionele bevolking van 15 jaar en ouder, is eenieder boven de 15 jaar die zich in zijn of haar dagelijkse levensbehoeften voorziet met uitzondering van personen in instellingen zoals verpleeg-, verzorgings- en kindertehuizen, gezinsvervangende tehuizen, revalidatiecentra en penitentiaire inrichtingen, die daar voor langere tijd (zullen) verblijven (<https://www.encyclo.nl/-begrip/Institutionele%20bevolking>).

De niet-institutionele bevolking van 15 jaar en ouder in formeel onderwijs of training in 2016, telde 248.534 mensen (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016).

De niet-institutionele bevolking van 15 jaar en ouder in informeel onderwijs of training in 2016, telde 786 mensen.

De niet-institutionele bevolking van 15 jaar en ouder in 2016 telde 276.131 mensen (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016).

De participation rate of youth and adults in formal and non-formal education and training op basis van Paramaribo en Wanica (2016) = $\frac{248.534+786}{276.131} \times 100\% = 90,3\%$

Er kan gezegd worden dat in het jaar 2016 in Paramaribo en Wanica 90,3% van de totale niet-institutionele bevolking van 15 jaar en ouder, hebben deelgenomen aan formele en informele educatie of training.

Nu (2019) volgen 98 mensen een opleiding bij stichting TANA. Bij het SAO gaat het om 283 mensen (alleen dagopleidingen), waarvan 196 mannen en 87 vrouwen, en bij de stichting SHTTC om 131 mensen.

6. Share of economically active population contributing to a pension scheme

Deze indicator geeft de verhouding weer van deelnemers in de bevolking die bijdragen aan een pensioenregeling ten aanzien van de economisch actieve bevolking. De Wet Algemeen Pensioen 2014 is in werking getreden op 9 december 2014 en heeft als doel een verplichte algemene pensioenregeling in te voeren, die recht geeft op pensioen bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Het recht op pensioen ontstaat als er ten minste 5 jaren premie is betaald door de deelnemer (Piroe, 2018). Premie is een maandelijks aan een pensioenfonds te betalen bedrag, bestemd voor de financiering van een pensioen. De maandelijkse premie bedraagt 3% van het maandloon. Het minimale maandloon bedraagt SRD 500 en het maximale maandloon bedraagt SRD 5000. Voor het deel dat de maximale maandloon van SRD 5000 te boven gaat, is geen premie verschuldigd en kan voor dat deel geen pensioen worden opgebouwd (Piroe, 2018).

De deelnemers van de pensioenregeling worden geregistreerd via werkgevers en zelfstandigen. Alle ingezetenen die werken moeten pensioen storten. Zelfstandigen dienen zich verplicht te melden voor een pensioenregeling (Piroe, 2018). De informatie wordt verzameld uit administratieve bestanden van het Algemeen Pensioen Fonds en de Stichting Pensioenfonds Suriname.

Bij de Stichting Pensioenfonds Suriname (overheid) zijn er **54.696** deelnemers, waaronder 7490 deelnemers bij parastatale bedrijven en 47.206 deelnemers bij de overheid (Directeur van de Stichting Pensioenfonds Suriname). Bij de bedrijventelling in 2016 van het ABS waren er 12.475 bedrijven met een totaal aantal van 80.699 werkzame personen. Gekeken naar de data van het Algemeen Pensioen Fonds, is het aantal werkzame personen die pensioen stort veel minder. Bij het Algemeen Pensioen Fonds (particulieren) zijn er naar schatting **20.000** deelnemers (Directeur van het Algemeen Pensioen Fonds). Op basis van het bovenstaande zijn er naar schatting in totaal **74.696** deelnemers van de bevolking die bijdragen aan een pensioenregeling.

Om dit aantal als percentage van de economisch actieve bevolking te nemen, wordt deze formule

gebruikt: $\frac{\text{Aantal deelnemers}}{\text{Economisch actieve bevolking}} \times 100\%$

De economisch actieve bevolking in 2016 op basis van Paramaribo en Wanica telde 148.031 personen (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016).

$\frac{74.696}{148.031} \times 100\% = 50,5\%$ (naar schatting draagt 50,5% van de economisch actieve bevolking bij aan een pensioenregeling)

7. Share of unemployment receiving unemployment benefits by economic activity

Deze indicator verwijst naar het aantal werklozen dat door de overheid werkloosheidsuitkeringen ontvangt als een deel van het totale aantal werklozen, gecategoriseerd naar hun laatste sector van economische activiteit. De informatie wordt verzameld uit administratieve bestanden van het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting. In Suriname worden er geen werkloosheidsuitkeringen uitgegeven. Er worden wel uitkeringen uitgegeven aan kinderen, volwassenen met een beperking en mensen die tijdelijk of permanent arbeidsongeschikt zijn (Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting).

8. Ratio of documented foreign labourers in the country over employment population

Deze indicator is een verlengstuk van indicator 19 in hoofdstuk 2. Hier wordt het percentage vreemdelingen met een werkvergunning in Suriname uitgerekend. De formule die voor deze berekening wordt gebruikt is $\frac{\text{Aantal vreemdelingen met een werkvergunning in Suriname}}{\text{Aantal werkenden}} \times 100\%$

Het aantal werkenden in 2016 telde 133.663 personen (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016).

Het aantal vreemdelingen met een werkvergunning in Suriname in 2016 was 1635 (Ministerie van Arbeid).

De ratio of documented foreign labourers in the country over employment population op basis van

Paramaribo en Wanica (2016) = $\frac{1635}{133.663} \times 100\% = 1,2\%$

Er kan gezegd worden dat in het jaar 2016 op basis van Paramaribo en Wanica 1,2% van het aantal werkenden, personen zijn met een werkvergunning.

De Wet Werkvergunning Vreemdelingen verbiedt werkgevers om vreemdelingen arbeid te laten verrichten zonder vergunning van de directeur van Arbeid. Het is de plicht van de werkgever of vertegenwoordiger van de vreemdeling om erop toe te zien dat de vreemdeling in het bezit is van een werkvergunning. De werkgever regelt de werkvergunning voor de vreemdeling bij het Ministerie van Arbeid, die de beroepsinstantie is voor de weigering of intrekking van werkvergunningen. Overtredingen van bepalingen van de Wet Werkvergunning Vreemdelingen worden bestraft met een gevangenisstraf of boete. De Arbeidsinspectie, politie en bijzondere functionarissen van de minister van Arbeid zijn met de opsporing hiervan belast (Piroe, 2018).

Iemand geboren in Suriname met een vreemde nationaliteit of een vreemdeling gehuwd met een Surinaamse partner, heeft geen werkvergunning nodig. Een CARICOM-staatsburger, die behoort tot één van de 10 goedgekeurde categorieën van vaardigheden, heeft ook geen werkvergunning nodig (Piroe, 2018).

In 2017 zijn er 1899 aanvragen geweest voor een werkvergunning, waarvan 1772 zijn verleend en 127 zijn geweigerd (Ministerie van Arbeid). Een werkvergunning kan worden geweigerd, indien voor het verrichten van arbeid, waarop de gevraagde vergunning betrekking heeft, aanbod op de arbeidsmarkt aanwezig is of redelijkerwijs te verwachten is. Een vergunning kan ingetrokken worden als (Piroe, 2018):

1. Verblijf in Suriname niet meer toegestaan is (behalve als de vreemdeling niet uitgezet kan worden).
2. Incorrecte of onvolledige informatie is overlegd, waardoor het besluit tot het verlenen van de werkvergunning is beïnvloed.
3. De werkvergunning niet meer wordt gebruikt.

9. Long-term unemployment rate (over 1 year)

Deze indicator geeft het percentage weer van het totaal aantal werklozen dat een jaar of langer werkloos is. Werklozen worden volgens het ILO gedefinieerd als alle personen in de arbeidsgeschikte leeftijd die geen werk hebben, beschikbaar zijn voor werk en opzoek zijn naar werk. De voorkeur informatiebron voor het bepalen van dit percentage is het huishoudonderzoek van het ABS.

De formule voor deze indicator is $\frac{\text{Aantal personen dat een jaar of langer werkloos is}}{\text{Totaal aantal werklozen}} \times 100\%$

(https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/publication/wcms-----_422451.pdf)

In Suriname worden er nog geen metingen gedaan hoe lang men al werkloos is. Hierdoor is het moeilijk om dit percentage nu uit te kunnen rekenen. Om dit percentage toch later uit te kunnen rekenen zou het ABS tijdens hun huishoudonderzoek eventueel aan de werklozen kunnen vragen hoe lang zij al werkloos zijn.

10. Number of workers in Foreign Labour Placement Programmes per year

Dit verwijst naar het aantal mensen in Suriname dat tewerkgesteld is in buitenlandse arbeidsplaatsingsprogramma's. De informatie wordt verzameld uit administratieve bestanden van buitenlandse organisaties. De buitenlandse organisaties waarop de nadruk is gelegd bij deze indicator zijn UNDP, UNESCO en UNEP. De grootte van deze indicator kan nog niet worden aangegeven, omdat er helemaal geen response gekomen is van deze organisaties met betrekking tot het aantal Surinamers dat in dienst is in hun arbeidsplaatsingsprogramma's.

11. Trade union density rate (by economic activity)

Hier wordt het percentage vakbondsleden dat in dienst is van het totale aantal werkzame personen weergegeven. Een vakbond is een werknemersorganisatie die is opgericht met het doel de belangen van de werknemers te behartigen (https://www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_IR_EN.pdf). Het vakbondslidmaatschap wordt gedefinieerd als het totale aantal werknemers dat lid is van een vakbond. Deze indicator sluit zoveel mogelijk vakbondsleden uit die geen werk hebben (werklozen, gepensioneerden, voltijdstudenten). Gegevens worden verstrekt door vakverenigingen, opgesplitst naar werkgelegenheid (in de publieke- en private sector) en economische activiteit.

De formule is $\frac{\text{(Vakbondslidmaatschap-gepensioneerden,voltijdstudenten,werklozen)}}{\text{Totaal aantal werkenden}} \times 100\%$

(https://www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_IR_EN.pdf)

In Suriname zijn er 7 vakverenigingen. Deze hebben lidbonden en een ledental. De vakverenigingen zijn AVVS 'De Moederbond', C-47, CLO, COL, FAL, OSAV en PWO (SIVIS).

In totaal zijn er naar schatting 6000 leden aangesloten bij de C-47, 931 leden bij de FAL en 1025 leden bij de PWO (zie bijlage 9 voor de vakbonden aangesloten bij deze drie vakverenigingen).

Bij de CLO wordt er geen administratie bijgehouden van de vakbonden. Wel is dit een vakvereniging die zich richt op ambtenaren en leraren. Naar schatting telt de CLO 12.000 leden. De andere vakverenigingen hebben geen data kunnen verstrekken.

Er is bij de berekening alleen gebruik gemaakt van data van de C-47, CLO, FAL en PWO, vandaar dat dit percentage niet representatief is.

Het aantal werkenden in 2016, op basis van Paramaribo en Wanica, is 133.663 (ABS, Huishoudens in Suriname 2014-2016).

Het aantal werkenden aangesloten bij de bovengenoemde vakverenigingen is naar schatting 19.956 personen.

$$\frac{19.956}{133.663} \times 100\% = 15\%$$

De trade union density rate is naar schatting 15%.

12. Days not worked per 1000 workers due to strikes and lockouts by economic activity

Hier wordt het aantal niet-gewerkte dagen berekend per 1000 werknemers als gevolg van stakingen en uitsluitingen. Ten aanzien hiervan kan de ernstgraad van stakingen en uitsluitingen worden nagegaan. Een staking is elke tijdelijke werkonderbreking door een actie van werknemers als resultaat van een arbeidsconflict. Een uitsluiting is een tijdelijke stopzetting van een werkgever om werk te leveren aan zijn werknemers als gevolg van een arbeidsconflict, onder andere een shutdown, massale bezuiniging en ontslagen (een maand of minder, tijdelijk of permanent) (https://www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_IR_EN.pdf). Gegevens van deze indicator worden verstrekt naar economische activiteit volgens de laatste versie van de ISIC die voor dat jaar beschikbaar is. De informatie wordt verzameld uit administratieve bestanden van het Ministerie van Arbeid. De formule voor het berekenen van deze indicator is (https://www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_IR_EN.pdf);

$$\frac{\text{Dagen niet gewerkt door werknemers die betrokken waren bij stakingen en uitsluitingen}}{\text{Aantal werknemers in de referentiegroep}} \times 1000$$

In Suriname wordt het aantal dagen dat er niet is gewerkt als gevolg van stakingen en uitsluitingen niet bijgehouden. Het Ministerie van Arbeid registreert wel via digitale dagbladen de werkonderbrekingen over het jaar. In bijlage 10 zijn de werkonderbrekingen over het jaar 2018 weergegeven.

Conclusies

De probleemstelling voor dit onderzoek luidt als volgt: *“Welke data is er nodig om de twaalf ontbrekende indicatoren van het Regional Labourmarket Information System uit te kunnen rekenen?”*

Voor de informal employment rate is er data nodig van het totaal aantal werkenden en het aantal werkenden in de informele sector. Er was geen data van het aantal werkenden in de informele sector, waardoor de formule niet kon worden gebruikt. Dit percentage is bepaald aan de hand van twee onderzoeken die eerder zijn gedaan.

Bij het time-related underemployment rate is er data nodig van het aantal mensen dat minder uren werkt dan de normale werktijd en die bereid zijn extra uren te werken om hun productiviteit omhoog te brengen. Deze indicator kan nog niet berekend worden, omdat er in Suriname nog geen metingen hier omtrent worden gedaan.

De data die er nodig zijn voor de indicator ‘average hourly earnings of female and male employees’ is het maandelijks inkomen van alle werknemers per geslacht, beroepsgroep en leeftijd. Deze informatie zou via het huishoudonderzoek van het ABS verzameld kunnen worden, maar niet alle respondenten willen hun inkomen aangeven. Om het gemiddelde toch uit te kunnen rekenen is het nationaal inkomen van Suriname gedeeld door het aantal werkenden.

Voor de work poverty rate is er data nodig van het aantal mensen dat leeft van een inkomen onder de armoedegrens en het totaal aantal werkenden. In Suriname is er nog geen armoedegrens bepaald, waardoor deze data niet verzameld kan worden via het huishoudonderzoek van het ABS. Om dit percentage toch aan te geven is er gebruik gemaakt van een wetenschappelijk onderzoek van mevrouw drs. R. Sobhie, waarin zij het percentage heeft geschat aan de hand van 2 benaderingen.

Voor de participation rate of youth and adults in formal and non-formal education and training is er omtrent het aantal studenten in informeel onderwijs gebruik gemaakt van data van de informele onderwijsinstellingen, die het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur aangeeft, en voor het aantal studenten in formeel onderwijs is er gebruik gemaakt van data van het huishoudonderzoek van het ABS.

Voor de share of economically active population contributing to a pension scheme is er omtrent het aantal mensen dat een pensioen geniet in Suriname gebruik gemaakt van data van de twee pensioenfondsen. De data van de Stichting Pensioenfonds Suriname zijn exacte cijfers en bij het Algemeen Pensioen Fonds is er gewerkt met een schatting vanwege bedrijfsgeheim. Bij de berekening met de formule is er eventueel doorgewerkt met een geschat percentage.

De share of unemployment receiving unemployment benefits by economic activity kan nog niet berekend worden, omdat het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting aangeeft dat er geen werkloosheidsuitkeringen in Suriname worden uitgegeven.

De ratio of documented foreign labourers in the country kan met de formule berekend worden, omdat het Ministerie van Arbeid de data heeft omtrent het aantal vreemdelingen met een werkvergunning in Suriname.

Bij het long-term unemployment rate is er data nodig over hoe lang men al werkloos is. Deze informatie kan verzameld worden via het huishoudonderzoek van het ABS. In Suriname wordt deze meting nog niet gedaan, waardoor deze indicator nog niet berekend kan worden.

De data die er nodig zijn voor ‘Number of workers in Foreign Labour Placement Programmes per year’ is het aantal mensen dat tewerkgesteld is in projecten van buitenlandse organisaties. Er is hier gekeken naar de UNDP, UNESCO en UNEP. Er kwam geen response van deze organisaties, waardoor de grootte van deze indicator niet kan worden aangegeven.

Bij het trade union density rate is er gebruik gemaakt van data van de vakverenigingen omtrent het aantal werkenden dat bij een vakbond is aangesloten. Ook hier is de berekening van dit percentage een schatting, omdat er bij de dataverstrekking niet is gewerkt met exacte cijfers en er is niet op basis van alle 7 vakverenigingen een berekening gemaakt. Er is alleen gewerkt met data van de C-47, CLO, FAL en PWO. De andere vakverenigingen hebben geen data kunnen verstrekken.

De data die er nodig zijn voor de indicator ‘days not worked’, is het aantal dagen dat er in een bepaald jaar niet is gewerkt als gevolg van stakingen en uitsluitingen. In Suriname wordt deze data niet bijgehouden en kan het dus nog niet berekend worden. Het Ministerie van Arbeid registreert wel de werkonderbrekingen gedurende het jaar. Bij deze indicator is de nadruk gelegd op werkonderbrekingen over het jaar 2018.

Aanbevelingen

Het is aan te bevelen dat dit onderzoek ook wordt gedaan in de andere lidlanden van de CARICOM. Zo kan er worden nagegaan in welke mate de landen over data beschikken van de 34 vastgestelde indicatoren van de CARICOM waardoor er vergelijkingen kunnen worden gemaakt.

Ten tweede is het aan te bevelen dat er een officiële armoedegrens in Suriname wordt vastgesteld, zodat het exacte aantal mensen dat in armoede leeft in Suriname kan worden aangegeven.

Ten derde is het aan te bevelen dat het ABS bij het huishoudonderzoek ook aan de respondenten vraagt hoe lang zij al werkloos zijn. Hierdoor kan het long-term unemployment rate worden berekend. Er kan ook een verplichting komen dat werklozen zich in Suriname registreren. Hierdoor kan men nagaan hoe lang een persoon al werkloos is.

Ten vierde is het aan te bevelen dat het ABS tijdens hun huishoudonderzoek aan de respondenten, die minder werken dan de normale werktijd, vraagt of zij bereid zijn extra uren te werken om hun productiviteit omhoog te brengen. Hierdoor kan er een start gemaakt worden met de meting van het time-related underemployment rate. Ook moet het ABS bij het huishoudonderzoek de factor informaliteit meenemen.

Ten vijfde is het aan te bevelen dat de indicatoren, die op dit moment nog niet uitgerekend kunnen worden, in de toekomst wel berekend worden zodat Suriname 100% aan arbeidsmarktinformatie heeft voor het RLMIS. Hiervoor moeten de metingen, die nog niet in Suriname worden gedaan, wel al door het ABS gedaan worden, en het Ministerie van Arbeid moet aan tafel gaan met de instanties van wie zij data nodig hebben en hen uitleggen voor welke projecten de data gebruikt zullen worden, in dit geval het RLMIS.

Geraadpleegde bronnen

Primaire bronnen:

- ❖ Berghuis Ebel, 2008, *Arbeidsdynamiek: Ontwikkelingen in (inter)nationaal perspectief*, Cunera, Amsterdam.
- ❖ mr. D.M. van Genderen, mr. P.S. Fluit, mr. M.E. Stefels, mr. E.A.T.M. Steverink, mr. W.G.M.J. Witte, mr. D.J.B. de Wolff & mr. Tj. Zuidema, 2002, *Arbeidsrecht in de praktijk*, Sdu Uitgevers, Den Haag, 3^e geheel herziene druk.
- ❖ Zwegers J.M.M., 2004, *Organisatie en arbeidsmarkt*, Kluwer Alphen aan den Rijn, 4^e herziene druk.

Secundaire bronnen:

- ❖ Algemeen Bureau voor de Statistiek in Suriname, 2017, *Huishoudens in Suriname 2014-2016*, Suriname in cijfers no. 332/2017-06.
- ❖ Bemelmans T.M.A., 1988, *Bedrijfskundig ontwerpen van bestuurlijke informatiesystemen, Automatiseren met een menselijk gezicht*, p.2-p.14.
- ❖ Boekema F., 2000, *Grensregio's en arbeidsmarkten: theoretische en empirische perspectieven*, Assen: Koninklijke Van Gorcum, p.59-p.82.
- ❖ CARICOM, 2017, *Interne Markt en Economie: Vrij Verkeer – Reizen en Werken*, 3^e editie, The CARICOM Secretariat, p.20-p.34.
- ❖ Hamers F., 2013, *De Arbeidsmarkt*, Mill-Hillcollege, Goirle.
- ❖ International Labour Office (ILO) 1982, *Labor market information systems*, 20th International Conference of Labour Statisticians (Geneva ILO).
- ❖ Mahesh maurya & Naitik Shah, 2014, Labour Market Information System, *International Journal of Application or Innovation in Engineering & Management (IJAIEM)*, p.534.
- ❖ Mangozho Nicholas, 2013, *Current practices in Labour Market Information Systems development for human resources development planning in developed, developing and transition economies*, Working Paper No. 13 (Geneva, ILO).
- ❖ Menke Jack, 2008, *Rapport: Informele Economie Suriname*, p.27-p.37.

- ❖ Peters A., 2017, *Estimating the size of the informal economy in Caribbean states* (IDB Technical note;1248).
- ❖ mr. Piroe Glenn, 2018, *Gids arbeidswetgeving Suriname*, 3^e druk.
- ❖ Woodly-Sobhie Rosita, 2017, Levensstandaard en Armoede in Suriname – Een nadere analyse middels de consumptieve bestedingen van huishoudens, *ABS Statistical papers 16*, Suriname in cijfers no. 334-2017/08.

Internet:

- ❖ www.csmeonline.org/news/about-the-csme
- ❖ www.dna.sr/media/201389/SB_2016_no._167.pdf
- ❖ www.encyclo.nl/begrip/Institutionele%20bevolking
- ❖ www.finler.nl/nationaal-inkomen/
- ❖ www.gov.sr/media/176009/sectorplan_onderwijs_2004-2008_finaal_concept.pdf
- ❖ www.gov.sr/ministerie-van-arbeid/actueel/caricom-missies-ihkv-de-opzet-van-een-caribbean-labourmarket-information-system-clmis.aspx
- ❖ www.ilo.org/global/topics/dw4sd/themes/lm-info-systems/lang--en/index.htm
- ❖ www.ilo.org/ilostatcp/CPDesktop/
- ❖ www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_EPR_EN.pdf
- ❖ www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_IFL_EN.pdf
- ❖ www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_INJ_EN.pdf
- ❖ www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_IR_EN.pdf
- ❖ www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_LFPR_EN.pdf
- ❖ www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_NEET_EN.pdf
- ❖ www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_PRODY_EN.pdf
- ❖ www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_TRU_EN.pdf
- ❖ www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_UR_EN.pdf
- ❖ www.ilo.org/public//english/region/ampro/cinterfor/dbase/clmis.htm
- ❖ www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---americas/---ro-lima/---sro-port_of_spain/documents/-meetingdocument/wcms_306329.pdf
- ❖ https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/-publication/wcms_172572.pdf

- ❖ www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/publication/wcms-_422451.pdf
- ❖ www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/publication/wcms-_422453.pdf
- ❖ www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ed_emp_msu/documents/presentation/-wcms_317018.pdf
- ❖ www.molsed.gov.tt/index.php/education/labour-market-information
- ❖ www.rialnet.org/sites/default/files/P2Barbados_ING.pdf

Interviews:

- ❖ Mevrouw M. Alexander BSc – Algemeen Bureau voor de Statistiek in Suriname, Hoofd van de afdeling Huishoudonderzoeken
- ❖ Mevrouw M. Caboste – Administratieve kracht bij de Stichting SHTTC
- ❖ De heer drs. J. Courtar – Arbeidsinspectie, Waarnemend Inspecteur Generaal
- ❖ De heer drs. R. Dougle – Directeur van het Algemeen Pensioen Fonds
- ❖ Mevrouw drs. N. Esajas-Frierson – Ministerie van Arbeid, Hoofd van de afdeling Arbeidsstatistieken
- ❖ Mevrouw C. Etnel – Ondervoorzitter van de vakvereniging C-47
- ❖ Mevrouw J. Goedar – Administratieve kracht bij de stichting TANA
- ❖ Mevrouw mr. Y. Gorisson – Voorzitter van de vakvereniging CLO tevens Gast docent SIVIS
- ❖ Mevrouw D. Groenewoud – Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting, Waarnemend Hoofd van de afdeling Algemeen Maatschappelijke Zorg
- ❖ De heer R. Haverkamp – Voorzitter van de vakvereniging FAL tevens Docent SIVIS
- ❖ De heer M. Hooghart BSc – Beleidsadviseur van de Stichting Pensioenfonds Suriname
- ❖ De heer V. Jones – Directeur tevens Docent SIVIS
- ❖ Mevrouw mr. M. Kandhai – Ministerie van Arbeid, onderdirectoraat Juridische en Internationale Zaken, Hoofd CAO-Registratie tevens Secretaris Ontslagcommissie
- ❖ De heer M. Miskin – Directeur van de Stichting Pensioenfonds Suriname
- ❖ Mevrouw A. Saridjan BSc – Onderdirecteur vaktrainingen bij de Stichting SAO
- ❖ De heer drs. A. Zunder – Voorzitter van de vakvereniging PWO

Bijlage 1: Doelstellingen van een arbeidsmarktinformatiesysteem:

1. Landelijke controle van vraag en aanbod op markten voor beroepsopleiding.
2. Het mogelijk maken van snelle toegang tot vacatures voor werkzoekenden. Zo ook moeten werkgevers heel snel toegang hebben tot werkverzoeken van sollicitanten.
3. Gebruik maken van alle mogelijkheden om functies op de arbeidsmarkt te ondersteunen.
4. Informatie geven over beroepen en trainingen.
5. Mensen helpen bij het ontwikkelen van een functieprofiel en vaardigheden voor het zoeken en solliciteren naar een baan.
6. Het verbeteren van arbeidsbemiddeling.

Bron: <https://www.ilo.org/global/topics/dw4sd/themes/lm-info-systems/lang--en/index.htm>

Bijlage 2: Enkele effecten dat dit systeem met zich mee kan brengen voor een land:

1. Meer en betere banen voor inclusief groei en betere kansen voor jongeren.
2. Bevordering van duurzame ondernemingen.
3. Fatsoenlijk werk buiten het stedelijk gebied.
4. Formalisering van de informele economie.
5. Het bevorderen van naleving van wet- en regelgeving op de werkplek door de arbeidsinspectie.
6. Ratificatie en toepassing van internationale arbeidsnormen.
7. Bescherming van werknemers tegen onaanvaardbare vormen van werk.
8. Bevordering van een rechtvaardig en effectief arbeidsmigratiebeleid.
9. Sterke en representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties.

Bron: Nicholas Mangozho, 2013

Bijlage 3: De 15 lidlanden van de CARICOM:

1. Antigua en Barbuda.
2. Bahama's.
3. Barbados.
4. Belize.
5. Dominica.
6. Grenada.
7. Guyana.
8. Haïti.
9. Jamaica.
10. Montserrat.
11. Saint Kitts en Nevis.
12. Saint Lucia.
13. Saint Vincent en de Grenadines.
14. Suriname.
15. Trinidad en Tobago.

Bron: Interne Markt en Economie: Vrij verkeer – Reizen en Werken, The CARICOM Secretariat, 2017

Bijlage 4: De 10 overeengekomen categorieën van werknemers, die het recht hebben vrij in de CARICOM te bewegen en te werken:

1. Universitair geschoolde personen.
2. Mediawerkers.
3. Kunstenaars.
4. Musici.
5. Sportlieden.
6. Verpleegkundigen.
7. Onderwijsgeevenden.
8. Ambachtslieden.
9. Houders van een Associate Degree.
10. Huishoudelijk personeel.

Bron: Interne Markt en Economie: Vrij verkeer – Reizen en Werken, The CARICOM Secretariat, 2017

Bijlage 5: Voordelen van het RLIMS

Zowel gebruikers als informatieverschaffers van arbeidsmarktinformatie zullen voordelen hebben aan dit systeem. **Informatieverschaffers** (waaronder ministeries van arbeid, centrale bureaus voor de statistiek, nationale verzekeringsstelsels, vakbonden en werkgeversorganisaties) hebben baat aan dit systeem, omdat:

1. De vaardigheden van hun personeelsbestand verbeterd worden door het opleiden van de medewerkers aangezien de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.
2. De arbeidsmarktinformatie zal toenemen als gevolg van toegang tot nieuwe en verbeterde gegevensbronnen, rekening houdend met de opkomende gebruikersbehoeften.
3. De beschikbaarheid van informatie over de nationale arbeidsmarkt versneld zal worden.

Gebruikers hebben voordelen aan dit systeem, omdat:

1. Onvolledige informatie van indicatoren op de arbeidsmarkt wordt aangevuld.
2. Het arbeidsbeleid steeds beter wordt.
3. Overheidsplanners op grond van arbeidsmarktinformatie de minimumlonen kunnen vaststellen en bewaken op basis van de daadwerkelijk betaalde lonen en de impact van de veranderingen in het minimumloon. Ook kunnen zij een analyse maken van de relatie tussen BBP-groei en werkgelegenheidsgroei.
4. Opleidingsinstanties de arbeidsmarktindicatoren kunnen volgen die ze nodig hebben bij het bepalen van hun activiteiten.
5. Werkgevers de loon- en productiviteitsniveaus in hun bedrijf kunnen vergelijken met de nationale of regionale gemiddelden. En individuele werkzoekenden, job counseling agentschappen en loopbaanplanners kunnen beter inzicht krijgen in arbeidsmarkt- en werkgelegenheidstrends op basis van de indicatoren die zijn aangenomen als nationale sleutelindicatoren voor de arbeidsmarkt.

Bron: <https://www.ilo.org/public//english/region/ampro/cinterfor/dbase/clmis.htm>

Bijlage 6: Kernfuncties van de LMIU in Trinidad & Tobago

Verzameling, verwerking, analyse en publicatie van gegevens uit statistische enquêtes en administratieve bestanden op gebieden die relevant zijn voor de arbeidsmarkt van Trinidad en Tobago (T & T), zoals:

1. Werkgelegenheid.
2. Werkloosheid.
3. Informele sector/economie.
4. Arbeidsmigratie.
5. Onderwijs en vaardigheden ontwikkeling.
6. Kleinhandelsprijzen.
7. Geschillen/Stakingen/Lock-outs/Bezuinigingen.
8. Lonen.
9. Nationale output/inkomen.
10. Moederschapsbescherming.
11. Minimumloon.
12. Arbeidsproductiviteit.
13. Gezondheid en veiligheid op het werk (ongevallen en verwondingen).
14. Vacatures en
15. Sociale zekerheid/Pensioenen/Overdrachtsprogramma's, etc.
16. Ontwikkeling en onderhoud van statistische en informatiedatabases voor intern en extern gebruik en hun web applicaties.
17. Ontwikkeling van nieuwe gegevens/informatiebasis in overleg met LMI-gebruikers en aanbieders en in overeenstemming met nationale en internationale normen.
18. Voorbereiding van prognoses/projecties van werkgelegenheid, werkloosheid en andere belangrijke indicatoren van de arbeidsmarkt van T & T.
19. Verbetering van methoden en technieken voor het maken van prognoses over werkgelegenheid, werkloosheid en andere belangrijke indicatoren van de arbeidsmarkt van T & T.
20. Ondersteuning van LMI-producerende instanties bij het ontwerp, de ontwikkeling, opslag en levering van LMI aan het LMIS.STAT-platform.
21. Verlening van bijstand aan andere afdelingen binnen het ministerie bij het ontwerpen, ontwikkelen, implementeren, opslaan en analyseren van onderzoeksgegevens en hun administratieve bestanden.

22. Verbetering van de kwaliteit en reikwijdte van statistische systemen en infrastructuur die LMI produceren.
23. Voorbereiding van statistische, econometrische en analytische materialen voor reguliere en ad hoc statistische publicaties en voor gebruik door andere afdelingen.
24. Reactie op ad-hoc verzoeken voor gegevens van interne en externe LMI-gebruikers.
25. Opstellen van werk papers en andere gespecialiseerde publicaties over de arbeidsmarkt van T & T.
26. Functie als secretariaat van de Standing National Labour Market Council (SNLMC) en andere commissies die onder haar toezicht staan of kunnen worden geplaatst.
27. Voorbereiding van mediaberichten en informatiepakketten op de kernoutput.
28. Samenwerking met andere ministeries, agentschappen en instellingen over statistische programma's, met het oog op het verbeteren en vergroten van de soorten en kwaliteit van LMI die beschikbaar zijn in T & T.
29. Monitoring van belangrijke rapporten en publicaties met gevolgen voor de arbeidsmarkt van T & T, zoals het IVF-artikel IV, Economisch onderzoek, de conceptschattingen van GORTT, Global Talent Report, MDG-voortgangsverslagen, SDG-voortgangsrapporten, voortgangsrapporten van fatsoenlijk werk, enzovoorts.
30. Het geven van advies aan de minister en het ministerie over een breed scala van kwesties met betrekking tot de arbeidsmarkt van T & T.

Bron: [https:// www.molsed.gov.tt/index.php/education/labour-market-information](https://www.molsed.gov.tt/index.php/education/labour-market-information)

Bijlage 7: Kernuitgangen van de LMIU in Trinidad & Tobago:

1. Midden jaarlijkse evaluatie van de arbeidsmarkt.
2. Jaarverslag (overzicht) van de arbeidsmarkt van Trinidad en Tobago.
3. Branche-specifieke LMI-rapporten.
4. Initiële rapporten van nieuwe enquêtes, programma's en projecten.
5. Update van de KILM, fatsoenlijk werk, MDG en SDG indicatoren van T & T.
6. Rapporten gegenereerd op basis van het werk van SNLMC.
7. Bijgewerkte statistische en informatiedatabases.
8. Werk papers en artikelen over een aantal zaken die van belang zijn voor het goed functioneren van de arbeidsmarkt van Trinidad en Tobago.
9. Media-releases over kwesties die relevant zijn voor de arbeidsmarkt van T & T.
10. Ondersteuning van andere afdelingen/eenheden binnen het ministerie voor het ontwerp, de ontwikkeling, implementatie, opslag en analyse van onderzoeksgegevens en administratieve bestanden.
11. Advies over statistische voorstellen die directe en indirecte gevolgen hebben voor de soorten en kwaliteit van LMI die beschikbaar zijn in T & T en
12. Advies over arbeidsmarkt- en opleidingskwesties, inclusief technische antwoorden op vragen die in het Parlement en andere fora worden gesteld.

Bron: [https:// www.molsed.gov.tt/index.php/education/labour-market-information](https://www.molsed.gov.tt/index.php/education/labour-market-information)

Bijlage 8: Het aantal vreemdelingen naar nationaliteit en resultaat over het jaar 2016

Nationaliteit	Resultaat		Totaal
	Verleend	Geweigerd	
Amerikaanse	19		19
Australische	7		7
Belgische	5		5
Braziliaanse	112	12	124
Britse	4		4
Bulgaarse	1		1
Canadese	5		5
Chinese	438	217	654
Colombiaanse	2		2
Cubaanse	19		19
Dominicaanse	1		1
Filippijnse	255	24	279
Franse	1		1
Ghanese	14		14
Griekse	1		1
Guyanese	254	12	266
Haïtiaanse	223	2	225
Hondurese	1		1
Indiase	44	2	46
Indonesische	31		31
Jamaicaanse	3		3
Japanse	2		2
Koreaanse	2		2
Maleisische	13		13
Mauritiaanse	1		1
Mexicaanse	2		2
Myanmarese	1		1

Nederlandse	119	1	120
Nigeriaanse	2		2
Pakistaanse	1		1
Peruaanse	5		5
Roemeense	4		4
Rwandese	1		1
Srilankaanse	1		1
Taiwanese	2	1	3
Tanzaniaanse	3		3
Thaise	7		7
Trinidadiaanse	5	1	6
Turkse	14		14
Ugandese	1		1
Uruguayaanse	1		1
Venezolaanse	2		2
Vietnamese	4	3	7
Zambiaanse	1		1
Zuid-Afrikaanse	2		2
Totaal	1635	275	1910

Bron: Ministerie van Arbeid, afdeling Arbeidsstatistieken

Bijlage 9: De aangesloten vakbonden van de vakverenigingen C-47, FAL en PWO

De vakbonden die bij de vakvereniging PWO zijn aangesloten (PWO):

1. AWB (\pm 400 leden).
2. Kamer van Koophandel (\pm 35 leden).
3. Vitalo (\pm 80 leden).
4. Argos (\pm 90 leden).
5. VSH (\pm 90 leden).
6. Fernandes Bottling Company (\pm 150 leden).
7. HEM Suriname NV (\pm 150 leden).
8. NIF (\pm 30 leden).

In totaal zijn er ongeveer 1025 leden aangesloten bij de PWO.

De vakbonden die bij de vakvereniging FAL zijn aangesloten (FAL):

1. Bumble Bee Werknemersbond (\pm 50 leden).
2. Valens Meubel Industrie Werknemersorganisatie (\pm 35 leden).
3. SLOC Werknemersorganisatie (\pm 100 leden).
4. Bond van Melk Transporteurs (\pm 20 leden).
5. Organisatie van Gepensioneerden BSH (\pm 150 leden).
6. Medische Zending Werknemersorganisatie (\pm 176 leden).
7. Bond van personeel St. Vincentius Ziekenhuis (\pm 400 leden).

*verder nog 13 tal landbouwersbonden en coöperaties waarvan het ledental niet duidelijk is

In totaal zijn er ongeveer 931 leden aangesloten bij de FAL.

De vakbonden die bij de vakvereniging C-47 zijn aangesloten (C-47):

1. Bond Personeel Algemene Statistiek Bureau.
2. ORWASS.
3. Fatum Werknemers Organisatie.
4. Parsasco Werknemers Organisatie.
5. Torarica Werknemers Organisatie.
6. Varossieau Werknemers Organisatie.
7. BEM Werknemers Organisatie.

8. Fatima Oord Werknemers Organisatie.
9. SWM Werknemers Organisatie.
10. DSB Werknemers Organisatie.
11. Greenheart Group Werknemers Organisatie.
12. Landbouwbank Werknemers Organisatie.
13. Volkscredietbank Werknemers Organisatie.
14. NOB.
15. Self Reliance Werknemers Organisatie.
16. Centrale Bank van Suriname.
17. Bond Leraren Technisch Onderwijs.
18. Bankbeveiliging Werknemers Organisatie.
19. Hankrinkbank Werknemers Organisatie.
20. TAS.
21. Bacoven Arbeiders Bond Nickerie.
22. Aardolie Productie Bedrijven Werknemers Organisatie.
23. MCP Werknemers Organisatie.
24. Sujafi Werknemers Organisatie.
25. Canawaima Werknemers Organisatie.
26. Adron Werknemers Organisatie.
27. Fernandes Werknemers Organisatie.
28. Bureau Dak en Thuislozen Werknemers Organisatie.
29. Huize Margriet.
30. WASPAR Werknemers Organisatie.
31. CKC Motors Werknemers Organisatie.
32. CIC Werknemers Organisatie.
33. Nationale Vervoersbedrijf (NVB).
34. Bond Personeel Havenbeheer.
35. CASAS Werknemers Organisatie.
36. Bond Personeel SLM.
37. BGVS Werknemers Organisatie.
38. De West Werknemers Organisatie.
39. SDSM.
40. Bond Personeel Diakonessenhuis.
41. H.J. de Vries Werknemers Organisatie.

42. Bond Personeel RGD.
43. De Ware Tijd.
44. Bond voor Griffier Personeel.
45. Werknemers Organisatie Openbare Ministeries.
46. Bond Personeel GMD.
47. Vabi/Skwalla Bond.
48. Surinaamse Bierbrouwerij Werknemers Organisatie.
49. Margarine & Vetten fabriek Werknemers Organisatie.
50. CHM Werknemers Organisatie.
51. RBTT Werknemers Organisatie.
52. Staatsolie Werknemers Organisatie.
53. Rosebel Goldmines Werknemers Organisatie.
54. Bond Personeel SBB.
55. Bond Personeel Lucht Havenbeheer.
56. Maritieme Autoriteiten Suriname Werknemers Organisatie.
57. Werknemers Organisatie Openbare Ministerie.

In totaal zijn er ongeveer 6000 leden aangesloten bij de C-47.

*Er is bij deze indicator met de term “ongeveer (±)” gewerkt, omdat er steeds leden bijkomen of weggaan.

Bijlage 10: De geregistreerde werkonderbrekingen over het jaar 2018

*Zie tabel 3 op bladzijde 20 voor de omschrijving van de letters van ISIC rev.4.

Nummer	Hoofdgroep ISIC rev.4	Datum	Bedrijf/Bond
1	Q	3/1/18	St. Vincentius Ziekenhuis
2	S	5/1/18	De Organisatie van Bus- en Boothouders in Suriname
3	S	12/1/18 & 31/1/18	De Vereniging van Medici in Suriname
4	Q	31/1/18 & 27/3/18	Huize Ashiani
5	Q	8/2/18	Psychiatrisch Centrum Suriname
6	Q	8/2/18 & 12/2/18	Mungra Medisch Centrum
7	Q	22/2/18 & 28/2/18	St. Vincentius Ziekenhuis
8	S	5/3/18, 7/3/18, 9/3/18 & 11/3/18	Organisatie van Bushouders in Suriname
9	H	6/3/18	Nationaal Vervoersbedrijf
10	S	15/3/18 & 17/3/18	Vakvereniging Wetenschappelijk Personeel van de Universiteit
11	S	17/3/18, 19/3/18 & 21/3/18	De Werknemers Federatie Universiteit
12	Q	27/3/18 & 6/4/18	Huize Ashiana
13	S	19/4/18 & 21/4/18	Suriname Air Traffic Controllers Association
14	S	21/4/18, 14/5/18, 16/5/18, 28/6/18, 3/7/18 & 10/7/18	Bond Algemeen Bureau voor de Statistiek
15	Q	3/5/18	Regionale Gezondheidsdienst
16	S	4/5/18	Douane bond
17	O	6/5/18	Kantongerechtshof
18	S	10/5/18 & 11/5/18	Suriname Air Traffic Controllers Association
19	S	11/5/18	Surinaamse Politiebond
20	O	15/5/18	Korps Brandweer Suriname (Coronie)

21	O	15/5/18	Korps Brandweer Suriname (Para)
22	S	17/5/18 & 18/5/18	Bond Korps Brandweer Suriname
23	P	29/5/18 & 31/5/18	Ministerie van Onderwijs, Wetenschappen en Cultuur
24	S	31/5/18	De Particuliere Lijnbushouders Organisatie
	K		De Surinaamse Bank
25	S	1/6/18 & 4/6/18	Bond Staatsziekenfonds
26	S	5/6/18, 7/6/18 & 8/6/18	Organisatie van Bushouders in Suriname
27	S	12/6/18 & 13/6/18	De Particuliere Lijnbushouders Organisatie
28	S	21/6/18, 4/7/18, 10/7/18 & 15/7/18	Vakvereniging Wetenschappelijk Personeel van de Universiteit
29	S	4/7/18 & 5/7/18	Bond St. Vincentius Ziekenhuis
30	O	5/7/18	Kantongerechtshof
31	S	6/7/18	Bond van Leraren
32	S	7/7/18	Organisatie van Bus- en boothouders in Suriname
33	S	7/7/18 & 10/7/18	Bond Republic bank
34	S	12/7/18	Bond van Leraren
35	Q	21/7/18 & 25/7/18	Stichting Jeugd tandverzorging
36	S	8/8/18 & 15/8/18	De Bond Onderwijs Inspecteurs
37	S	7/8/18	De Vereniging van Regionale Artsen
38	S	14/8/18	Bond Diakonessenhuis
39	C	15/8/18, 17/8/18 & 20/8/18	Greenheart
40	P	19/8/18	Albert Cameron Instituut
41	S	27/8/18, 8/9/18 & 15/11/18	Bond Personeel bij de Surinaamse Luchtvaart Maatschappij
	H	11/9/18, 14/11/18 & 16/11/18	Surinaamse Luchtvaart Maatschappij
42	S	4/9/18	Bond Personeel Stichting Volkshuisvesting
43	Q	5/9/18	Stichting Bureau dak- en thuislozen
44	S	12/9/18	Organisatie van Bus- en boothouders in Suriname

45	S	13/9/18	Surinaamse Bushouders Organisatie
46	B	19/9/18	Rosebel Goldmines
47	Q	21/9/18	Diakonessenhuis
48	S	25/9/18, 27/9/18 & 29/9/18	Bond van Leraren
49	G	2/10/18 & 8/10/18	HJ de Vries
50	O	15/10/18 & 18/10/18	Stichting Nationaal Rijstonderzoekinstituut
51	S	18/10/18, 21/10/18 & 22/10/18	Bond SBB
52	S	1/11/18	Bond Belangen Gepensioneerden in Overheidsdienst
53	B	13/11/18 & 15/11/18	Rosebel Goldmines
54	S	14/11/18	Bond Stichting Arbeidsmobilisatie en Ontwikkeling
	Q		St. Vincentius Ziekenhuis
55	S	20/11/18	Bond van personeel in dienst van De Ware Tijd
56	S	23/11/18	Werknemers organisatie Algemeen Bureau voor de Statistiek in Suriname
57	S	6/12/18	Organisatie van Bus- en boothouders in Suriname

Bron: Ministerie van Arbeid, afdeling Arbeidsstatistieken